

RÓZSATEJ

Kitűnő teint-ápoló szer... 2 K

OSAN

Kitűnő fogápoló szájvíz... 1.76, fogpor 88 f.

TANNINGENE

Legjobb háffestő szer 5 K

Hetekig megmarad és nem engedi foltok... Sötétzöldre, barnára és feketére.

ANTON J. CERNY, Wien, levelezési cím XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lerakat I. Maximilianstr. 9.

Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Szenzációs alkalmi elárultatás.

Tigris flaneltakaró 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

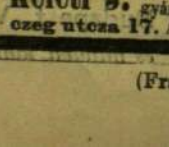
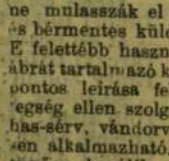
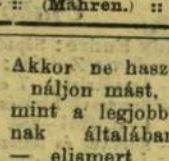
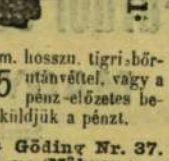
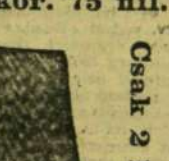
Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Csak 2 kor. 75 fill.

Telt kebel-elérésére.

Szép kebel szerzeni, ma már nem ké-

pez titkot a helyvilág előtt, a mióta

a „Pílules Orientales” (ke-

leti ládacsok) esodlatos ha-

lata ismeretes. Ezek a pilulák

valóban azon tulaj-

donsággal bírnak,

hogy a

kebelt kifejlesztik, megszilárdítják

és újalakítják, ép úgy a nyak és

nyakcsontok üregét megszűntetik

az által, hogy a kebelnek kecses

teltséget kölcsönöznek a nekül,

hogy a derekat kibővítenék. A

keleti pilulák főleg keleti nő-

vénykivonatokból készülnek s az

ártalmatlan arzenolt teljesen men-

tesek. Hatását nem szabad hasonlító

eztől más külső vagy belső hasz-

nálatra szolgáló szerrel összeté-

vesztetni. Egy több mint 20 évi

eredmény a Pílules Orientales

hírnevét megerősítette anyira,

hogy úgy a fiatal lányoknak,

mint az asszonyoknak az egyedül

eszköze arra, hogy telt s szilárd

kebelre tegyen szert. Könyvű és

diskréta kezelés, tartós eredmény

már 2 havi használat után. Egy

üvegcserke használati utasítással

6.45 kor., utánvételt 6.75 kor. Fő-

raktár Budapestben Török József

VI., Király-uca 12. Prágában

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

531. sz. Kottányiló uti táskák, barna tehen-

bőrből, finom, kulccsal zárható zár, két tolozár,

átíró szíjjakkal, ripsz bélés, belül elválasztó rekesz

íromváltóval és lecsatoló szíjjakkal.

Hossza 48 53 60 65 70 cm.

Ára K 39.- 44.- 48.- 53.- 60.-

523. sz. Puha kőzitáskák, barna tehenbőrből,

kulccsal zárható zár, két tolozár, faneke ráncos,

ripsz bélés és belül egy oldalszék.

Hossza 36 39 42 45 48 cm.

Ára K 19.- 20.- 21.- 22.- 24.-

526. sz. Barna vagy fekete tehenbő-

ből, kulccsal zárható, sárgaréz-zár és áthajlók-

kal, finom bélés és belül egy oldalszék.

Hossza 49 53 58 63 68 70 cm.

Ára K 27.- 31.- 35.- 37.50 42.- 46.- 52.-

527. sz. Angol táskák (ugyanolyan mint az 526. sz.),

barna h.t. nyitós vitorlavászonból, nikkal zár- és

áthajlók.

Hossza 40 45 50 55 cm.

Ára K 16.- 18.- 20.- 22.-

532. sz. Háromosztályú bőrönd, finom

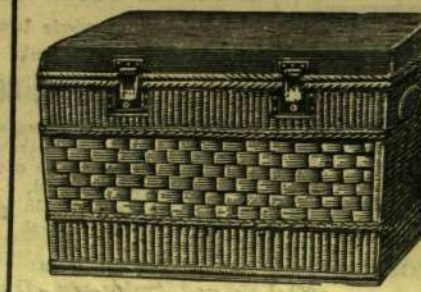
disznóbőrből, finom zár, lecsatoló szíjjakkal, belül

külön rekesz felső ruhának, fehérneműnek és cipők-

nek, croiseval bélelve, 70 cm. két zárral.

Hossza 60 65 70 cm.

Ára K 52.- 54.- 60.-

517. sz. Uti kosár, finom vesszőből, két erős

zár, födela vitorlavászonnal borítva, belül vízhatlan

kátrányozott vászonnal kibélelt és lecsatoló övvel.

Hossza 80 90 100 cm.

Ára K 27.- 29.- 31.-

Herkules-koffer, valódi orosz furnir-lema-

ből készült, erős vitorlavászonnal bevonva,

ujjfestéssel festve, a lécek mellett barna sávkal,

finom biztonsági zárat, erős bélelésű bőrök.

50% súlymegtakarítás. Urak részére

egy betéttel.

Hossza 80 90 100 110 cm.

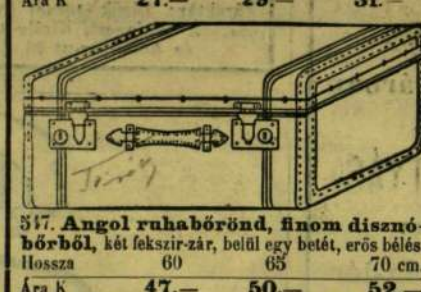
Ára K 54.- 62.- 70.- 78.-

Hölgyek részére 2 betéttel és egy kalap-

rekesz. Magasabb alak.

Hossza 90 100 110 cm.

Ára K 70.- 76.- 88.-

517. sz. Angol ruhabőrönd, finom disznó-

bőrből, két fekszár, belül egy betét, erős bélés.

Hossza 60 65 70 cm.

Ára K 47.- 50.- 52.-

548. sz. (Ugyanolyan forma, mint az 547. szám.)

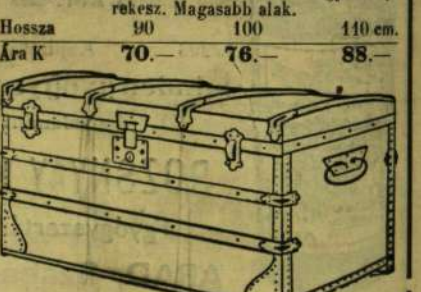
Angol ruhabőrönd, barna vitorlavászonnal

borítva, valódi disznóbőrről bevonva, finom zár,

két zárvédő, belül egy betét, finom bélés.

Hossza 60 65 70 cm.

Ára K 24.50 25.50 26.50

Uti láda, hölgyek és urak részére,

világos vízhatlan vitorlavászonnal bevonva, egy betét

Hossza 80 90 100 110 cm.

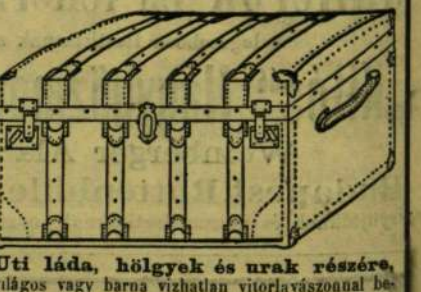
Ára K 22.- 24.- 27.-

NŐI KALAP-BÖRÖND

3 PATENTZÁRÓVAL

9 Kor 50 f.

Uti láda, hölgyek és urak részére,

világos vagy barna vízhatlan vitorlavászonnal be-

vonva, erős bőrök és egy betét.

Hossza 80 90 100 110 cm.

Ára K 24.- 26.- 30.- 33.-

Kérem ezen árlapot (összehasonlítás céljából is)

megőrizni és engem becses megrendelésekkel meg-

tisztelni.

HELLER M. Utóda bőröndös-mester

Budapest, VII., Károly-körút 3. Sürgőnyezim: «BÖRÖND» Budapest

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R-T.

Irodája: VI., Andrássy-ut 5 sz. a. (szaját házában).

Beftettett részvényitőke 40 millió korona. Eltűzött betéteket, lezártait váltókat és előlege-

nyújt értékpapirokra.

M. kir. szab. oszt. sorozatát felelősközlő helyre: VI., Andrássy-ut 5. Készíté-

gálat: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek tere & (Frányi-utca sarok), VII., Erődy-

VASÁRNAPI UJSÁG

29. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) HOITSY PÁL. MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JULIUS 18.

Szerkesztő: HOITSY PÁL. Főmunkatárs: MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám: 16 korona. Előfizetési feltételek: Egész évre: 16 korona. Félévre: 8 korona. Negyedévre: 4 korona.

Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is eszandó.

A KÖMÜVES-UTCZA.

A TABÁN.

KISEBB TÉPÁZÁSOK után, melyek festői to- lazatától azért egészen mégsem tudták megfosztani, a főváros tanácsa most földrengésszerű apparátussal megy neki a Tabánnak. Eddig csak csipkedte. Egyszer kimetszett belőle egy keskenyebb húsdarabot. Ez még nem ártott a Tabánnak túlságosan. Aztán, mint mikor a beteg embernek a fogát húzzák vagy a fájós tagjait operálják, Tabán gyöngyeiből leütött egy-egy különösebb darabot a szabályosság elve érdekében. A Tabán azért megmaradt nagyjában az ő régi, kedves, különös és furcsa mióvtában. Mindannak, a mi szabályszerű, csökönyös tagadásával, keresztül- kasul, össze-vissza és rapszodikus rendtelenségben kanyarogtak az ő ódonágót kiáltó utcái és ezekben az utcákban olyan házak, melyek semmiféle sablont nem ismertek. A pesti kö- rengetegekből idetevett utas úgy járt ebben a festői labirintusban, mint a meseország kalandozója. Romantikát, antikvitást vagy a hogy a pesti költők mondják, levendula illa- tot kellett éreznie minden lépésére és a tabáni svábok, a kik persze semmit sem éreztek ezek- ből a fellengző impressziókból, a pesti ember

A PUSZTULÁSRA ITÉLT TABÁNBÓL. — Balogh Rudolf félvétele.

Akar-e szép lenni?

Akkor ne használjon más, mint a legjobb - elismert

Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot

a melytől rózsas, úde, salymos az zóbrt nyer, eltüntet

a ráncokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.

Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert

a legkeményebb talaj- vizet is megpuhítja. Kiváló háziszer torok-, szemgyl-

ladás, izzáadás és szájbűz ellen. A fogak fehérítése és

épen tartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mint

univerzális háziszer gyermekápolásnál és háztartás-

ban a legjobb lelkismerettel ajánlható.

Egy doboz ára 30 és 75 fillér.

Rog

A PUSZTULÁSRA ITÉLT TABÁNÓL. — Az a ház, hol Virág Benedek meghalt.

felsőbbség biztosításának eszközei módosultak. A mit azelőtt és egy darabig még ezután is, a személyes bátorság kiválóságával, vakmerőséggel, vagy fegyveres készséggel vívtak ki, a békés idők beálltával pótolni kellett ügyességgel, ravasz-sággal, szívós munkával, kitartással és számítással. S ebben a bonyolult feltételű csatában a budai rácz elvesztette az útközveteket a svábbal szemben.

Tabánban már évtizedek óta a sváb elem jutott túlsúlyra, az egykori rácz élet viszont annyira kiapadt, hogy ittlétét és virágzását kulturemlékei nyomán kell nyomonozás tárgyává tenni. Ilyen mindjárt maga a név, melyről a fővárosnak ezt a részét ma is ismerik: Tabán. Mi ez? Micsoda vonatkozása van a szerbekkel vagy az ebben a városrészben végbement életről? Il. Endre oklevelei között, melyeket Fejér György között az ő Codex Diplomaticus-ában, találunk kettőt, hol ilyen utalások vannak: «*Taberna mons ad Budam.*» Továbbá egy 1212-ből való oklevélben: «... et inde ascendit ad medium montis, qui dicitur *Taberna* (alias *Taberna*),» a következő szintén ezen évből valóban pedig ezt: «... et inde ascendit ad medium montis *Taberna*». Ez a *Taberna* hegy Buda és a hévíz között létezett volna, de hogy a mai Tabánra vonatkozik-e vagy másra, ki tudja. Nyelvészek nem döntötték el, historikusok nem tisztázták, geografusok pedig az egykori elnevezéseknek megfelelő mai nomenklaturát nem állapították meg. A Tabán magyarázatához más nyomok ígéretnek valószínűbb eredményeket, mi tehát ezen a nyomon indulunk. A szerb nyelvben *Tabán* valaminek az alját, talpát jelenti, például a cipő vagy csizma alját és annak is azt a nyerges részét, mely a talptól a sarokig terjed. Ésküt ugyan nem mernénk tenni erre a magyarázatra, de nagyon valószínűnek látszik, hogy a Tabán elnevezés *hegyalja*, esetleg *váralja* értelemmel bír s ez adta igazi jelentését.

A magyar nyelvforgalomban ez a városrész állandóan kétféle elnevezéssel élt. Egyidejűleg Ráczvárosnak és Tabánnak nevezték és az irodalmi emlékezések között is ezt a kétféle megjelölést találjuk. A tizenhetedik század közepén már erőz rácz kolónia volt és a tizennyolcadik elején egyik-másik nevezetességével a pesti krónikások figyelmét is felkeltette. A ráczvárosi sörház és a ráczvárosi kávéház a tizennyolcadik század első éveiben olyan nevezetességek voltak, melyekről Gaal György «Furkás Tamás levelei» című humorisztikus újságjában több ízben megemlékezik. A tabáni kiválóságok között pedig az irodalom emlékezik meg Vitkovics Mihályról és Virág Benedekről. Mind a ketten itt laktak, Virág egykori lakóháza ma is megvan az Árpád utca 10 szám alatt. Ennek az emeletén élt évtizedeken át az a kiváló jámbor lélek, ki-

nek földi sanarúságait egyedül azok a lelkiek enyhítették, melyekkel tüzesítette és vizsgáltatta magát a mult századeleji kopár és sivatagszerű kulturátlanságban. 1810-ben a Tabánt hatalmas tűzvész dúlta és majdnem egészen elpusztította. Egy régi emeletes ház rácsos terraszának a felirata ma is őrzi ennek a nagy tűzvésznek az emlékét. Nagyobb események még csak a szabadságharc alkalmával vonultak el a Tabán fölött. A Gellérthegyről, melynek aljában hegyes-völgyes talajon meglapul, egy-egy osztrák ágyú mindig pislantott rá egyik szemével, ha netalán rendelkezni akarna. De nem lette. Békésen viselte magát s a szerint, hogy a vár a Hentzi vagy a Görgei kezében volt, a többségi-párt nézeteivel azonosította magát. Ekkor már élték okos németek benne nagy számmal, a kik nagy piano és langzam modorban a tabáni politikát úgy vezették, hogy a lakosságra lehetőleg minél kevesebb konfliktus háramoljon. Az Attila-körút építései a főváros egy ízben már mélyben belenyúlt bonczkésével a Tabán gyomrába, de ezt az operációt szerencsésen kiheverte. Lapályos része fejlődött szépen és gyorsan. Hátán a villamosok egész tömege iramlik a Hűvösvölgy és Zugligról felé, de a dombos és hegyes részekben húzódo utcák érdekesebb házaikkal változatlanul maradtak évtizedeken át.

Elképzelhetetlenül sajátos építkezés tette aztán festőivé és érdekessé az emelkedettebb pontokon egybe zsúfolt házakat. Törvényszérségűt vagy szabályosságot egyiknél sem lehet tapasztalni. A talaj viszonyai szerint épült itt egy ház a másik hátán. Állandó azonban bennök a virágnak és a fának patriarkális kultusza. Talán egyetlen olyan ház sincs, még a legszegényebb fajták között sem, mely legalább a virágdísz nélkülöznél, de viszont egy sincs olyan, a melynek építkezése modoránál fogva valami ódonos kuriozitása ne volna. Még a törökös építkezés nyomait is lehet találni például a Hadnagy- és Kör-utca sarkán levő házon, mely olyanszerű, mint azok a rodostói török épületek, melyeket fotografikák után ismerünk. Egy-két ilyen törökös vonatkozásra mutató házon kívül a törökvilág emlékeinek más hirmondói a fákön kívül itt már alig vannak. Ezek között is csak kettő olyan, melyről egészen biztosan meg lehet mérteit után állapítani, hogy gyökereit három-négyszázad előtt, talán valamely jámbor török rokonunk bocsátotta a föld alá. Eperfa mind a kettő, egyik a Kör-utca 17. számú ház udvarán, nyolcz-kilencz, a törzsből kinyúló vastag ággal, melyek az egész udvart betöltik. A másik törökvilágbeli eperfa a Kőműves-utca 11. számú ház udvarán látható. Az Aranykakas-utczában az egykori Három nyúl kaszárnya ócska falai tűnnek elő. Valamikor az utcát is így neveztek s ettől kapta a nevét a kaszárnya,

mely elköltözött ugyan rég innen, de a neve azért ma is megmaradt.

A Hadnagy-utca 35. szám alatt úgynevezett földszintes-emeletes házat látunk. Mi lehet vajjon ez? Tabáni építkezés, mire csak Tabánban vannak más példák. Magas ház, mely emeletesnek indult, de aztán úgy látszik megdöglött építője a dolgot. Miért csináljon ő emeletet? És ha már emeletet nem csinál, mi szükség van egyáltalában ablakokra is? Elég lesz neki kettő, egy az egyik sarkon, másik a felvezető utcába kiúto sarokra. Olyan, mintha hátat akarna fordítani az egész pesti világnak. De az udvar felé annál több ablaka van. A befelé való építkezési stílus itt már követelte az ablakokat. Van olyan ház is, (Hadnagy-utca 14.) biedermayeres fajta, mely felerészben emeletes, felerészben földszintes, aztán olyan is, melynek ablakföldi fülkéjében a ház védszentjének szobra van kitéve (Orbán-u. 7.). Aztán ha jól körülnéz az ember, lát más furcsaságokat is. Házak, melyeknek a tetőzete is egészen a földet éri. Ezek a leghitelesebb dokumentumai annak a sok bontásnak, töltésnek és ásásnak, melyek a nagyobb utcák mentén végbementek. S miközben közelükben paloták emelkedtek, az alatt ők a földre sülyedtek. A Fehérsás-utca 4. szám alatt az egykori híres «mély pincesz», hajóselegényeknek és halásznoknak híres csárdája volt, fent a magasságban pedig egy bemészelt falból kiútköző felirás bizonyítja, hogy itt volt a híres Alpekker Antal-féle vendéglő, az első halászlé csárdája Budának, hova írók és művészek jártak leggyakrabban. Az udvart egy gesztenyafa díszíti, a mi ezen a vidéken ritkaság.

Egész lekerülve az Ybl Miklós-terre (7. sz. a.) és a Döbrenté-utczába, két érdekes empire stíli ház jelenti a tehetősebb tabániak egykori jó ízlését. Különösen a Döbrenté-utca 15. szám alatt levő kétemeletes ház érdekes tiszta stílusával, faldíszül alkalmazott figuráival és két hivatalos jelzésével, melyeknek egyike az 1838-iki, másika az 1795-iki árvíz magasságát mutatja. Ez az utca egyelőre nem fog bontás alá kerülni, mert már korábban szabályozták, de az Attila-körút torkába eső «Vig déli vasutastól» végig az Árok-utczán, továbbá a balra (pesti irányból) oldalt eső zezugos, kanyargós, egymás fölött húzódo utcák az új építkezéseknek mind áldozatul esnek. A főváros tanácsa ezt az öreg városrészt immár sommásan elintézi. Nem egyes házak lebontásával, ócskaságok kiczifrázásával, hanem az összeségnek lehengerelésével. Tabán többé egyszerűen nem lesz. S épen azért, mert a főváros halaszthatatlan kiirtását határozta el, jól tenné, nagyon is jól tenné, ha a lehengerelés előtt a Fővárosi Múzeum számára hozzáférő művészlet a régi Tabánt rekonstruálná. Másutt ism-geselekszük ezt, a hol törődnek a fővárosok hagyományával.

Zuboly.

A RÉGI UDVARON...

A régi udvaron a régi léptek
Halk kopogását hallgatja szívem,
Míg az alkony, mint apám idejében
Leszáll fáradt fejemre szeliden.
Itt járt ő egyre lassúbb lépkedéssel
S nézte a néma, fénytelen eget.
Kihúnó tűzek méltáztak szemében,
Neki oly korán csend és este lett.

Most én rovom a régi kövek útját
És régi léptek neszt hallgatom
És ráragad a régi szomorúság
S eszembe jut egy régi, bús dalom.
És körülvesz a magányos gyerekség
S árva ifjúság minden árnya ma
S szívemben felsír minden régi esték
Vigasztalan zsongású dallama...

Juhász Gyula.

AZ ELSŐ NAPSUGÁR ITTLENN.

Napsugár társak körbe-körbe...
Ottlenn az igaznak az útja de görbe!
Hajnalka ma vígan a földre futottam:
Ó de fehérre, de szomorúvá
Bágyadt szívem ottan.

Napsugár társak körbe-körbe...
Úgy várta a jöttöm a trágyagödörbe
S hogy zezugos úton odáig elértem,
Már kukorékolt a kakas-ember:
Övé csak az érdem.

Napsugár társak körbe-körbe...
Úgy élnek azok derekukba letörve,
Míg rongy, nyomorult, buta éltüket élik,
Félig az égnek vetve szemük föl
S a sírba le félig.

Napsugár társak körbe-körbe...
Halljátok, az emberi fajta de törpe.
Megtört az utamba' ma már levegőjük!
Úgy menekültem, alkonyidőben,
Bujkálva előlük.

Gellért Oszkár.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Görgey elmosolyodott s ügyet se vetve egyébre, — folytatta a fölvetett témát.

— De vegyük, hogy igazad volna, ámbar nincs, hogy nem szeretted az Istent, mert az se szeret téged, akkor sincs a következtetéseidben semmi észszerűség, semmi rendszer, semmi logika, mert engem sem szeretsz, holott én meg szeretlek téged. No hát, erre felelj kis ördög!

— Ha szeretne az apuczi, — felelte a leány, hirtelen átcsapva gyerekes modorába, — hát bizonyosan hozott volna valamit.

— Iszen hoztam is, hogy ne hoztam volna, — jutott eszébe Görgeynek s kikiáltott az ablakon. — Hej, Preszton; hozd be csak azt a rimaszombati paksamétát.

Varga uram még mindig nem került elő. Görgey már aggodalmasan kezdett az ajtóra tekintgetni, léptek közeledtek, de bizony csak Preszton lépett be csomagot hozva, melyet mohón bontott fel Rozáli az asztalon s aztán csalóda volt félre.

— Oh te bohó apuczi, — kiáltá gyerekes fejesóválással, — hiszen nem vagyok már én olyan kis leány, a kinek nyalánkságokat szokás hozni.

— No és mit akartál volna?

Felhúzta a vállait pipesen:

— Hát szövetet, selymet, pántlikát, mit tudom én.

De e közben még se bírta megállni, hogy két pár összefüggő száru vérpáros cseresznyét fel ne akaszson a füleire s meglóbalván szép fejét, gyönyörködje a lityegéstikben.

— Ohó, Rozália barátocskám, — fakadt ki az alispán, tettetett megotránkozásal. — Mikor az én terembe vág bele, hogy nagy leány légy. akkor azt mondd, hogy te még kis leány vagy, mikor meg neked vág be úgy a terveidbe, akkor egyszeribe nagy leánynak csapsz fel. Így nem alkuszunk, te kis róka.

— Ne bántsa szegénykét, — mentegette újlag Zsuzsi asszony, — ne haragudjék rá a tekintetes úr. Hiszen a rózsza is tarthatja magát bimbónak, mikor még zöld burokban van a fele és a bimbó is rózsának számíthat, mikor már kihaladt a szines selyme.

De ezt az ékes hasonlatot már nem volt alkalmá megszivlelni Görgeynek, mert behallatszott az ajtólepedőn keresztül a gazda szava.

— Immáron készen vagyok. Mehetünk, ha a tekintetes úr úgy parancsolja.

Görgey vette a kalapját s kimenne ugyancsak hátrahőköl, midőn a pitvarban, mely a tűzhely füzakai alatt bogozó rözse-tűztől meg volt világítva, szemben találta magát egy fehér

A PUSZTULÁSRA ITÉLT TABÁNÓL. — Török-kori ház a Kereszt-utca és Aranykakas-utca sarkán.

turbános, májszin kaftános törökkel. Már szinte a kalapjához nyúlt, mikor megszólalt az illető nevetve.

— Én vagyok csak. Én, Varga János.

— Kegyelmed az. Nem hittem volna. Hát mitől jó ez?

— Ez bizony arra való, kérem alásan, hogy az öreg Mahomed prófétát bolondd tegye velem a basa, ha ugyan hagyja magát bolondd tenni. Hogy t. i. a Korán tiltja az idegen hitű környezetet az ájtatos muzulmánoknál. Azt hiszi tehát a gazdám, hogy ha török ruhában lépek be a kastélyába, Mahomed rá nem szagol a kálvinista voltomra.

— Nem lehet az igaz, — jegyezte meg Görgey. — Vagy mért tűrik meg akkor a keresztény leányokat a háremeikben?

— Hja, az asszonynak nincs lelke ő náluk. Elhagyván a haszont, jó sintelt ösvényen indultak el s balra kanyarodván egy odvas fánál, melyből lassú zümmögés hallatszott, (vadméhek laktak benne) természetesen a basáról beszélgettek.

— Vallásos ember lehet, — gondolta Görgey, — hogy ilyen kicsiségekben is formulákat keresgél.

— Nem tulságosan bigott, megiszszá a borocsakát, — védelmezte Varga — inkább csak furcsa. A mellett azonban kedélyes, minden gög nélkül való; — nem olyan, mint a mi nagy uraink.

— Hány éve van már nála, Varga uram?

— Ez a negyedik.

— Azt mondják, csak néha jön ide.

— Egyszer-kétszer évenként rövid időre.

— És hol lakik, a mikor itt nincs?

Varga uram vállalt vont.

— Tudja a szösz.

— Hát nem küldenek neki soha levelet, vagy üzenetet?

— Nem.

— Sem ő?

— Sem.

— Hogy lehet az? Hiszen előadhatná magát olyan eset, hogy értesíteni kellene.

— Azt már én is mondtam neki egyszer, de a következő szavakkal torkolt le. «Ne kívánj tölem fölösleges dolgokat, édes fiam. Mikor az ember elalszik s a lélek elhagyja az otthonát, vagy visszatér reggel magától, vagy vissza nem tér, de a test nem tudakozdik utána. Már most, ha a test hagyja el az otthonát hasonlóan, vagy visszatér, vagy vissza nem tér, de mi

szükség, hogy az otthon érdeklődje utána. Allah nem kívánja ezt. Azt mondod, hiradással akarsz lenni, ha szükségesnek látod, de mire való volna az? Vagy valami jót tudsz mondani és ez esetben hagyd akkorra, midőn megint találkozunk, hogy azzal is jobban örülhessünk egymásnak, vagy pedig valami rosszat üzenhetsz s ezt hagyd kérlek, minél későbbre, mert minden idő nyert idő, a melyből a gondokat ki lehet tolni egy későbbi időre.»

— Irigylem ezt a filozófiát, — jegyezte meg Görgey elmélázva. — Csak egy basa koponyájában nöhetett ilyenre. De mégis különös, hogy a kocsis, vagy az inasa nem fecseg valamit.

— Egyedül jön s rendesen éjjel, úgy látszik maga hajja a lovakat kis kocsijában, mert senkit sem hoz magával. Ugyancsak éjjel távozik. Én csak arról tudom meg, hogy megingott itt van vagy már nincs itt, hogy a minaret tetején egy kis zászló jelzi az ittlétét.

— Valóságosan úgy fest a dolog, mint valami titok, — mondá az alispán élenkül érdek-lődéssel — s a mig itt van, természetesen ki nem mozdul a kastélyából.

— Dehogy. Sétálni szeret az erdőben, némelykor átjön hozzám is. Most egy pár napja majd mindennap meglátogatott, például ma is leült a ház előtt uszonnatájt s egy pohár tejet kért a feleségemtől s Rozáli kisasszonynyal beszélgetett, tréfálgatott.

— Tud e szerint magyarul is?

— Tud valahogy törökösen, de velem németül beszélget.

— Akkor hát ne igen beszéljünk hangosan, — tanácsolta Görgey — mert hátha itt sétálgat vagy üldögél valamely fa alatt és hallja, hogyan szapuljuk.

— Attól, sajnos, nincs mit tartani, mert otthon van, ilyenkor a meleg esti órákban, mikor a hold kezd feljönni, fürödni szoktak az odaliskjai künn a kertben, a tóban, ezeknek a nézésében gyönyörködik. Ez a legkedvesebb szórakozása.

— Terringette! — csettentett a szájával Görgey, egészen neki pajkosodva.

— Hiszen épen ez a baj, mert olyankor meghalt rá nézve az egész világ s nem vagyok biztos, szóba áll-e most velünk. Hogy alkalmatlanok leszünk neki, abban ellenben biztos vagyok. De mindegy. Bátor ember a templomban is fütül.

— S milyen korú lehet a basa?

BAROK STILŰ KAPU.

— Fogatlan kecske.

Észre sem vették beszélgetés közben, mikor már ott álltak a hatalmas fehér falnál, mely a basa kéjpalotáját körülkeríti oly magasan, hogy csak a legszálasabb fák tetejéről lehetett volna belátni a palota udvarára és kertjébe. Mondják, hogy a rimaszombati nyalka ifjúság közt többen akadtak, a kik nem átalották olykor felmászni egy ott a közelben álló óriási gyertyánfa tetejére, hogy a kertben sétáló odaliszkokat meglessék. Száz év előtt az ifjak fejét vágatta volna le ezért a basa. Most már Híli basa csak a szemérmelen fát vágatta ki.

Vaskos, roppant vaskapu egészít ki a falat — no ezt ugyan Botond se tudná bezúzni. Irdatlan kalapács lógott le rajta erős láncon. Ez a kalapács adhatta az egyetlen hangot, mely a külvilágból ebbe a paradicsomba behatolt. Varga uram háromszor vágott vele a kapura, de a szörnű csattanásra sem jelentkezett senki. Ekkor aztán kivett a kaftánja zsebéből egy sípot, s belefújt. Különös éles hangja volt, mely szinte áthatotta a fákat és falakat, a rigófüttyből, a bika bögéséből és a kigyó sziszegéséből összerakott sipítás tódult ki a kis szerszámból.

— Hát ez mi? — szisszent fel az ideges Görgey a füleit befogva.

— Ez afféle házi jelzés, a mire okvetlenül előjön valaki, s vagy beereszt bennünket vagy nem.

— Nekem is be kell mennem?

— Nem tudom. Talán a nélkül is elhiszi a basa, ha beviszem az írást s alájegyezi.

Egy félperczig sem kellett várni; a vaskapu egy koczkája csikorogva mozogni kezdett, majd egy turbános fej lett látható bent a támadt nyílásnál.

— Te vagy az, Varga effendi? — kérdezte egy kappanhang. — Mit akarsz?

— Ónagyságával, urunkkal szeretnék beszélni. Járj közbe jámbor Juszuf, hogy fogadjon.

— Ha összeszíd, te léssz az oka, Varga effendi. Azt fogom mondani, hogy fenyegetél.

— Jó jó, csak eredj Juszuf s meglásd, nem történik semmi bajod.

Juszuf erre visszatolta a vaskoczkát és elcsoszogott.

— Ki volt ez? — kérdezte Görgey, kit most egyszerre érdekelni kezdett ez a keleti roman-

tika. Úgy tetszett neki, mintha ambra-illat szivárogná ki belülről.

— Egy eunuch, tekintetes uram.

— Igazi eunuch?

— Természetesen igazi.

— Kutya meg a macska, — esodálkozott az alispán, — nem adnám egy vak loért, ha egy kicsit körülnézhetnék odabent.

— Bizony nem lehetetlen, hogy része lesz benne.

De mi a basa engedélye nélkül is megtehették, hogy odaviszszük az olvasót, a hova tilos a belépés. Mindenekelőtt ámulatba ejt egy szép kastély kis erkélyvel, kiugrókkal, kupolás előcsarnokkal, a balszögletben karsu minarettel. Nem volt megvilágítva, mindössze egy kis lámpa égett misztikus vörös fényvel a lépcsős feljártnál. A hold sarlója szabadon játszhatott a maga *sejtető* színeivel s olyannak tűntette fel, mintha barnás-fehér sókoczkából építettek volna az Aladin csodalámpájának szellemei. A fantasztikus holdfény (a törökök e kedves égiteste) még a kastélynál is szebbé bővülte a keretet, mely az épület háttérében kezdődött. A buja növényzet mintegy pihegni látszott, a langyos este páráit beszívta és a magát kilehelve. Virágok, bokrok összefolytak sötét, bodros hullámokká s mintegy zsámolyál szolgáltak a nagy fáknak, melyekhez függő ágak és hinták voltak erősítve. Az egyiken nyulánk termetű hölgy ült, testhez tapadó fehér, csalánszerű szövetségben, mintha asszonyalakú formálódott báránnyal felhő úsznék sötét alapon. Egy eunuch állt mellette s egyet-egyet lóditott a hintán, mely fehér sávot irt le róptében a kúszó növényeknek a földön vonszolt palástjára.

Távolabb a lombosított rostélyzatán keresztül egy kékes, csillámló lap volt látható, mint az égnék egy odaesett darabja, melyből a csillagok följebb tolódtak. Egy tükör, kardpengék-ből összeállított rámában. Milyen bohókás család. Nem tükör az, hanem tó, a ráma kardpengéi sások körülötte s a kardpengékre szúrt csillagok felnyúló fehér lilomok... Hát azok a többi mozgó, hajlázó fehérségek?

... Nyisd ki még jobban a szemedet, vagy talán hünyd be egészen, jámbor halandó, ha nyugodtan akarsz aludni az éjjel, mert azok a basa odaliszkjai, a kik most a fürdéshez vetkeződnek...

A tavon innen egy kis tűzszikra piroslik.

A hol a tűzszikra pislog, ott van a basa csibukja, s a hol a csibuk van, ott keresendő maga a basa is; egy puha szőleszékben elterpeszkedve ül, lehajló lombmennyezet alatt s nézi a mámorító jelenetet. Sárga papucsokba bujtott lábait kényelmesen egymásra rakva, miután turbánját egy esonka gallyra akasztá, izzadó homlokát meg-megtörli a fehér burrusza ujjával, hűsös, duzzadt szemhéjai alul fáradtan merednek apró, kiégett fényű szemei a tóra, inkább csak megszokásból, mert a gondolata másutt jár.

Hiába, úgy van az ember alkotva, hogy mindent megün. A paradicsom is pusztán kis ideig paradicsom, azután már közönséges kert s végül csak ugar. Híli basának új vágai támadtak s ez nem esoda. A kor illendő méltánylást érdemel. Egy öreg embert, a ki okos, le nem köthet egyetlen vonzalom, mint valami fiatal szeleburdit. Annak már joga van a válogatáshoz. Az már filozóf, a ki nem az élvezeteket keresi, hanem az összehasonlításokat, a tapasztalatokat, szóval a tudást. Az nem pazarolhatja az idejét akármire, mert ő neki már kevés ideje van.

Egy süldő leánykát pillantott meg az erdőmesternél, egy ártatlan gyermeket, a ki még semmit se tud s épen azért felette ingerlő ő előtte, a ki már mindent tud. Egy-kétszer beszélt vele s azóta ígézet alatt áll, folyvást fejében motoszkál a képe. Főzi a terveket, miképpen nyerhetné meg. Az a kérdés, kiféle-miféle leány? A bimbónak mindenekelőtt a tőjét kell megnézni. Mert ha egy kicsit magasan nyílik, öreg embernek nagyon nehéz felnyúlni érte. De hátha alacsonyan van? Lehajolni az öreg ember is tud. Eziránt persze Vargától lehetne felvilágosítást kapni s esetleg egyéb hasznos útmutatást és segítséget. (Csak ne volna olyan becsületes és goromba.) Okok és módokon faragásált furfangos elméje. Vargával bajos beszélni, Varga gyanút kapna és eltávolítaná a leánykát. Talán Vargáné útján lehetne boldogulni? Hátha szegények a szülei és könnyelműek? Nem ajánlkozhatna-e, hogy kinevelni, mondjuk, énekesnőnek? Hiszen így szokták ezt a maezenások. Vagy nem alkalmazhatná-e nagy fizetéssel valaminek? A pénz, végre is nagy kerítő. Igaz, még gyermek, talán csak tizenégy éves, de hát nem természetes-e, hogy egy öreg ember ilyenben lelje gyönyörű-

BIEDERMEYER STILŰ HÁZ A HADNAGY-UTCÁBAN.

A PUSZTULÁSRA ÍTÉLT TABÁNBÓL. — Balogh Rudolf felvételei.

ségét? Hiszen emlékszik rá, mikor fiatal gyermek volt, az érettebb menyecskek vonzótták, a harmincz évesek, vagyis a kik annyinak mondták magokat, t. i. a harminczöt évesek, most im' elérve a tisztességes kort, a természet szent törvénye az akkori eltávolodást a maga korabeli fehéreptől egy hervadó generációhoz, elmésen behozza ismét egy eltávolodással a maga korabeli fehéreptől (Isten ments tőle) egy serdülo generációhoz. Gyönyörű kiegyenlítés ez s minden normális és becsületes ember tartozik vele.

(Folytatása következik.)

SZÉCHENYI-EMLEKEK.

Bertha Sándor, Párisban élő honfitársunk, lapunknak régi munkatársa nemrég felolvasást tartott Széchenyiről a párisi magyar egyesületben. A következő benyomásokon alapuló érdekes felolvasásnak itt közöljük legérdekesebb részét:

Első pillanatra kegyetlenségnek látszik a «legnagyobb magyar» nevével a tréfaság fogalmát párosítani. Őt csak mint a nemzet vezérét szeretjük felidézni emlékeztünkbe és ilyen minőségében természetesen mindig magán viseli a feladata megoldásával járó komolyságot, gondolatokba merülést.

Ámde Széchenyi is ember volt és ember volta őt is kitette a gyarlóságoknak. De másrészt még e gyarlóságokban is világosan nyilatkozik meg lángesze, éber hazafisága, s így a helyett, hogy lefokozná mythoszi alakja óriási méreteit, ellenkezőleg még inkább kidomborítja.

Ily meggyőződésből indulva ki, igen könnyű volna elmondanom azokat a Széchenyi-adomákat, melyeket gyermekségem óta ismerek. Újabb nehézségül erre nézve azonban az a kényes körülmény forog fenn, hogy az, ki által azok elmondattak, szegény boldogult atyám volt. Ennél fogva hát kénytelen vagyok folytonosan róla beszélni, mi nálam, fiánál, szemérmelenség számába mehetne, a mennyiben neki, bár inkább csak a színlalak mögött, de mégis igen szép szerep jutott Széchenyi meghittei között.

Egymással 1825 óta voltak összeköttetésben, mikor is a fiatal távollévő mágnás követe, — *absentium aبلغatus*, — a miatti felbuzdulásában, hogy Andrassy György, Károlyi György és Vay Ábrahám hozzájárulásával, Széchenyi István megalapította a Magyar Tudományos Akadémiát, — egy dithyrambus megírására ragadtatta el magát, s azt Magyarország újjáteremtőjének személyesen adta át. Ebből az érint-

kezésből kifolyólag Széchenyi azután boldogult atyámhoz is fordult később munkái irodalmi átnézését illetőleg, miután nem szeretete volna, hogy magyartalanságok forduljanak elő bennük. Ezek elkötésére pedig biztosan kárhoztatta az a szomorú körülmény, hogy Bécsben születvén, és németül neveltétvén, a magyar nyelvet csak úgy, könyvekből és tanártól tanulta.

1831-ben ez a viszony még bensőbb lett, miután Széchenyi azt akarta, hogy édes atyám társa legyen tervezett legközelebbi külföldi útján, minél fogva egyelőre elvitte magával Czenkre, hol körülbelül két hónapot töltöttek együtt. De a tervezett utazás elmaradt a kholera kitörése következtében. Nagy-czenki eleményeiből boldogult atyám a következő részleteket beszélte el.

Széchenyi nagy bámulója levén az angol nemzetnek, angolosan minden kétséges kérdésre nézve fogadni volt hajlandó. Így egy szép délután séta közben édes atyám azt jegyezték meg, hogy az uradalomban korán kezdik az őszi szántást:

— Honnan tudja azt? — kérdezte tőle kiváncsian a gróf.

— Mert látom, hogy azon a dülön ott jávában szántanak.

— Már hogy láthatná azt maga, Bertha? — felelte vissza kételkedő hangon Széchenyi, kinek szemei kissé gyöngék voltak. — Hiszen vagy egy félmérföldnyire vagyunk attól a dülötől!

— De bizony ott szántanak! Sőt mi több, a leghátul szántó béres most meg is állt az ekéjével. Bizonyosan pihen és uszonnázik! Az ám! még pedig szőlőt eszik!

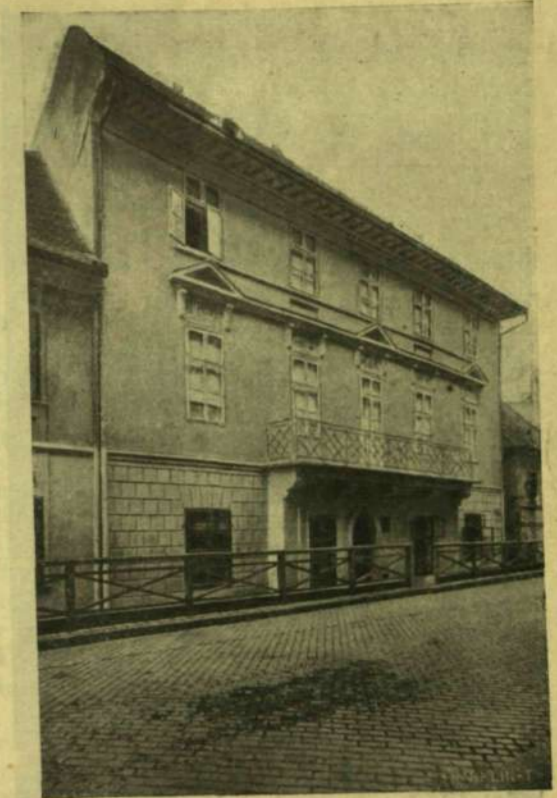
— Istenügye! már ez még is sok, — indultakodott erre Széchenyi huszárosan. — Hogy állíthat ilyet? Az mégis képtelenség, hogy láthassa, mit eszik a béres, mikor én alig látom az ekét és az elébe fogott ökröket!

— Pedig a dolog így van, méltóságos uram! — válaszolta atyám, erősen összevonva szemöldökeit, hogy még jobban meggyőződhessék a távolban törtétekről.

— No én nem hiszem, hogy ilyesmi lehetséges legyen! Merne-e fogadni egy aranyba, hogy a béres eszik, s mi több, szőlőt eszik?

— Fogadni nem fogadok, mert biztos vagyok benne, hogy nem csalódom!

— Majd meglássuk! De én úgy tekintem a dolgot, hogy a fogadás áll. — E szavak kimondása közben Széchenyi már a kérdéses dülönök tartott. Kis idő múlva végre felismerte a társaitól elmaradt béres körvonalait, ekéjével és ökreivel, meg azt is, hogy az utóbbi észrevette gazdája jövetelét, s ugyancsak iparkodik utolérni a szántók csoportját. De mind hiába! a két gyors menetű gyalogos tíz-tizenöt

REGI HÁZ A DÖBRENTÉI-UTCÁBAN.

percz múlva már mellette volt s Széchenyi rögtön megkezdte a kihallgatást:

— Jó napot! Hát ti már hozzáfogtatok az őszi szántáshoz?

— Igen is, méltóságos gróf úr! Dolgozunk már hajnal óta!

— Úgy hát el lehettek fáradva s méltán jól esett egy kis pihenés. De te nemcsak pihentél, hanem uszonnáztál is, ugy-e?

— A szegény béres erre megijedt:

— Igen is, méltóságos gróf úr! Haraptam valamit!

— Ne tagadd! megdézsmáltad kissé azt a szomszéd szőlőt ott!

— Kérem alázattal, ne tessék haragudni! Nagyon melegem volt, hát nem állhattam meg, hogy ne szakajtsak egy fürtöcskét?

Széchenyi nem folytatta tovább a vallatást; eleget hallott már s nem akarta tovább kihozni a szegény bérest. De boszusan nyúlt a zsebébe az arany után.

— Itt van, fogja Bertha; mert megnyerte!

— Bocsássá meg a gróf, de én a fogadást nem tartottam! — válaszolta atyám.

Egyébiránt az sem igaz, hogy láttam, mit evett ez a jó ember. Csak annyit áll, hogy észrevettem messziről is: mily gyorsan vitte kezét a szájához. Már pedig ily gyorsan enni, különösen így az őszi kezdetén, csak szőlőt szokás.

Ilyesformán Széchenyi sokszor fogadott a kefelynyomatok kiigazítása közben is. Mert édesatyám igen gyorsan és pontosan tudta észrevenni a sajtóhibákat. Ha tehát átfutott egy-egy nyomtatott ívet, nyugodt lélekkel engedte át Széchenyinek fölülvizsgálat végett. A gróf pedig nem szűnt meg fogadni, hogy talál még hibát az édes atyám által kiigazítottakon kívül is. Ha azután nem talált, rá tukmálta az aranyat az élesszemű revizorra, azt állítván, hogy ellenkező esetben könyörtelenül megvette volna rajta ő is.

Volt eset, a mikor meg lehetett kissé tréfálni a «legnagyobb magyar» angomániáját, miután Széchenyi írás közben azt találta mondani egyszer édesatyámnak, hogy nálunk annyira nem tudnak semmit se csinálni, hogy neki még a tintát is Angliából kell hoztatni, s hozzá tette, ostromozni akarván elmaradottságunkat:

— Ti nem találhatok fel egyebet, mint a töltött káposztát, meg a fa-kilincset!

Már ezt boldogult atyám még sem tűrhette. Hozatott a gróf komornyikjával gálczkövet, gummi arabicumot meg gubacsot és keverékből egy pint vizbe a legfelségesebb koromfekete tintát készítette. Midőn több heti állás után egészen leszűrődött, édesatyám titkon a gróf tintatartójába öntetett belőle. Így azután a legelső alkalommal azt mondta Széchenyinek, hogy a tintája csakugyan kitűnő.

LEROMBOLT HÁZAK TELKEI A HADNAGY-UTCZA EGY RÉSZÉVEL.

A PUSZTULÁSRA ÍTÉLT TABÁNBÓL. — Balogh Rudolf felvételei.

A JULIUS 11-ÉN LELEPLEZETT KISPESTI KOSSUTH-SZOBOR. (Hybl József szobornéve.)

— Az ám! mert egy ezüst forintért hoztak belőle egy-egy üvegecskét Londonból.

Erre boldogult atyám közömbös arccal megkéri esőnetné be Szemadámot, a komornyikot. Ehhez azután a gróf előtt azt a kérdést intézte a magyar rögtönzött kemikus, hogy honnan is való hát ez a kítűnő tinta?

— Abból a pintből való, a melyet a tekintetes úr csinált!

— És mennyibe került ez az egy pint tinta?

— Tizenhat ezüst krajczárba!

Széchenyi erre szokásaként heves, érthetetlen kiáltásban tört ki, mely ha felindulásba jött, nyilvánvalóan tevén rendkívüli idegességét, mindig meg szokott ismétlődni. Mint például akkor is, midőn azt erősítette boldogult atyám előtt, hogy hangzatos nevek kellenek a nagy embereknek, mint például Bonaparte, Buonarrotti, Londonderry, Larocheaufcauld!

— És — Pitt vagy — Fox! — tette hozzá édes atyám incselkedve. Mert Széchenyi ép ezeknek a rövid nevű angol államférfiaknak volt a legmeggyőződöttebb bámulója. Az említett felkiáltást ezáltal egy erőszakos karmegrázás is kísérte, bizonyítván, hogy a helyreigazítás helyességét, kissé megsértődve bár, de mégis elismerte.

Ha meg ellenkezőleg valami olyant mondott neki édes atyám, a mi kedvére volt, akkor barátságosan átölelte bal karjával. Így tett vele, hogy mást ne említsék, midőn meg azt vitatta, hogy a nagy emberek fiait rendszeren nem atyáikhoz méltók, s erre így felelt atyám: — Hát gróf Széchenyi Ferencnek, a nemzeti múzeum megalapítójának, nem gróf Széchenyi István-e a fia?

A paradoxális nyilatkozatok általában sohasem hiányoztak az utóbbi szájából. De élük mindig a legnemesebb érzelmek tülözéséből került ki. Széchenyi nem tűrhette például a viseletbeni elhanyagoltságot. Ezért mondta boldogult atyámnak, mikor Szerenest, az alnádort, egy nyári napon ebédjénél pongyolában lepték meg: Nem lehet az jó hazafi, ki ingujjban ebédel! — azt akarván ezzel bebizonyítani, ki a jó izlést a kényelem kedvéért megsérti, feláldozhatja a haza érdekeit is, ha ezt tenni előnyére válik. Ily véleménynyel volt azokról is, kik nem maguk borotvázták magukat. Ó maga néha kétszer is borotválkozott napjában, szakállá igen fekete levén. Elmés megjegyzései közül felemlitem azt, melyet akkor tett, mikor édes atyám pesti házát kezdte építtetni a volt Országút, most Múzeumkörúton. Először csak két emeletre tervezte, keskeny, — mindössze hét ablakos — hom-

lokzata miatt. Mikor erről a szándékáról értesítette Széchenyit, ő így felelt neki:

— Ne tegye azt, vigye fel három emeletre: építsen Tasnert! — Tudni kell ugyanis, hogy Tasner Antal, mindvégig hű titkára és boldogult atyám jó barátja, igen magas, de igen vézna ember is volt. Ennél fogva a csakugyan három emeletre emelkedett keskeny ház igazán Tasnerként is nyúlt fel az ég felé a sokáig alacsony szomszédházak között. Az épület most Brázay Kálmán úr birtokában van, ki két ablakkal kibővítette s így a mellette levő négy emeletes házak sorában nem Tasner már többé, hanem rendes bérház.

Széchenyi atyámat mindenfelé magával vitte, így a *Nemzeti Káosz*-ba, a magyar *Lovar-Egylet*-be, melyeknek első évkönyveit azután ő is szerkesztette. Szóval Széchenyi bizalmasának lehet nevezni őt, kinek kedvéért a gróf közlekedésügyi minisztersége korában a kiépítendő vasutakat tréfálkozva a Mátra alatt fekvő Maczonka nevű palóc falucskáig is el akarta volna vinni, boldogult anyámnak levén ott egy kis birtoka. Édes atyám viszont meg anynyira Széchenyivel tartott, hogy mikor báró Wesselényi Miklós, az erdélyi Herkules, meg-támadta a »legnagyobb magyar« politikáját, egészen meghasonlott vele, pedig azelőtt igen bensős viszonyban éltek egymással.

Atyám levelezésben is állott Széchenyivel; a nagy hazafinak hozzá írt levelei közül azonban csak négy maradt fenn, mert a többi atyám a Bach-korszakban kénytelen volt megsemmisíteni. E leveleket atyám halála után az Akadémiai ajándékozta; meg is jelennek a *Vasárnapi Ujság* 1877-iki évfolyamának 9-ik számában.

Döblingből 1860-ban január 1-én írt levelében Széchenyi meghívta atyámat, látogassa meg, ha alkalmilag Bécsben jár. Atyám e levél vétele után rögtön elhatározta, hogy engedve ez oly szeretetteljes meghívásnak, a közelgő tavaszon vagy nyáron minden esetre felmegy Bécsbe. Egyszersmind szeretett volna bemutatni a grófnak engem is, miután én akkor már művészi és irodalmi dolgokkal belföldtem. A szép tervet azonban nem lehetett megvalósítani! Husvét első ünnepén, április 8-án este felé édes atyám azzal a leütő hírral tért haza, hogy Széchenyi nincs többé! Első gondolata természetesen az volt, hogy bálványozott vezére temetésén meg fog jelenni. De másnap, egy álmatlanul és izgatottságban töltött éj után, már nem érezte magát elég egészségesnek, hogy kiállja a nyomorú utat, s részt vegyen a halotti szertartáson. Így hát engem küldött el egy gróf Széchenyi Bélához, a jelenlegi koronaörökös intézett levéllel.

Április 10-ikén, kedden reggel utaztam el Pestről Bécsbe. Ugyanazon a vonaton, melyre én szálltam, mentek báró Kemény Zsigmond s még több más magyar úr is. Wagonba egy Kovács Sándor nevű jogászszóló ültem, ki szinte a temetésre sietett. De a gyászoló gyülekezet csak másnap, 11-ikén reggel verődött össze a déli vasút bécsi pályaudvarában, hol Tasner Géza, Tasner Antal idősebb fia, volt megbizva a vendégek fogadásával és elhelyezésével. Körülbelül féltizenegykor értünk Sopronba s onnan mindjárt ebéd után valami ötven kocsin vitetünk el Czenkre. Én nem akarván alkalmatlankodni, csak egy kocsi mellé húzódtam a bakra s ott bizonyosan alaposan meg is hültem volna, ha Pompéry János, a *»Pesti Napló«* szellemes és jó lelkű tudósítója, nem gondoskodik rólam s nem bérletet ki velem egy jó meleg pokrócot. Mert az idő hűvösre vált és borogós lett, bár nem esett egy csepp eső sem.

A kocsi az úton minden előre kiszabott rend nélkül mentek egymás után. Emlékszem, hogy az előttünk haladó kocsiiban Károlyi György és Festetics Leó grófok ültek. Ezt tudta a mellettem ülő kocsi is, és fontos képpel azt jegyezte meg, hogy »nagy két marha megy ebben a kocsiiban!« Megjegyzését az alkalom komolysága dacára, persze csak elfojtott nevetéssel vettem tudomásul, nem tudva, hogy azon a vidéken a nép nyelvén »nagy úr« és »marha« hason értelmű szavak!

Midőn Czenkre értünk, első dolgom volt édes atyám levelet átadni a nagy halott fiúnak. Ő megismert, igen szívélyesen fogadott, s elérzékenyülésében oly görcsösen szorította

meg kezemet, hogy majdnem felsikoltottam. A gyászszertartás a gróf mauzóleum előtt tartott meg s bevégeztével a család fiatalabb tagjai, — számszerint nyolcezan, — vették valukra a koporsót és vitték le a sírboltba.

Ezután kis vartatra ismét kocsira ülünk és az éj beálltával értünk vissza Sopronba, hol a vacsoránál a vendéglő éttermében az egész, mintegy száz személyből álló halotti gyülekezet összejött. Én ahhoz az asztalhoz telepedtem le, melynél Deák Ferencz ült. De nem mertem megszólítani őt, ő meg sokkal inkább el volt foglalva környezetével, semhogy velem törődhetett volna. Ezért azonban nem felejtkeztem meg rólam. Ugyanis, midőn a nevezett Kovács Sándorral visszatértünk szobánkba, nem sokára utánam küldte Pompéryt, hogy tudja meg szoba-társam nevét s azt követelte a lap tudósítótól, mint később hallottam, hogy engem is felvétesse a jelenlévők fényes névsorába, fiatalágom dacára. Ezt édes atyám iránti barátságából s rokoni szeretetéből tette, mert Bertha Klára volt anyai nagyanyja, Sibirniké. Így azután az a szerencse ért, hogy Széchenyi István nevéhez kötötten, s Magyarország legkitünőbb emberei sorában jutott nevem legelőször a nyilvánosság elé a *»Pesti Napló«* április 13-iki számában, mely a czenki gyászünnepe leírását közölte.

Bertha Sándor.

A POLGÁRHÁBORÚ.

Elbeszélés. — Irta Szebenyei József.

— Most pedig áttérünk fiúk az Egyesült-Államok történetének egyik legtragikusabb fejezetére. Nemzetet nagyobb csapás nem érhet, mintha a saját határain belül a nép osztályokra oszolva egymás ellen folytat öldöklő harcokat és megsemmisíti azt, a mit békés egyetértés idején felépített. Áttérünk a 65-iki polgárháborúra.

Mrs. Stirling, az őszhajú, gyönyörű fehér asszony mint egy márványba vésett szobor, mozdulatlanul, szomorúan ült a katedrán és a mint beszélt, a szemei mind jobban kigyuladtak, majd szinte tüzeltek, fehér arcbőre is kipirult, mi pedig némán, szorongva, valami nagy szenzáció érzetével ültünk a padokban és lestük a szavait.

Hónapok óta vártuk titkolt, kíváncsi remegéssel, hogy eljön az óra, a mikor a polgárháborúhoz érünk. Számláltuk a történelem-könyv lapjain, hogy mikor érünk oda és már decemberben tudtuk hogy március közepén Mrs. Stirling, a történelem tanárnője, majd leül az asztalhoz egy órán és elkezd:

— Most pedig áttérünk fiúk, a polgárháborúra...

Ennek az izgalomnak nagy és mély oka volt. Tudott az iskolában minden tizenégy éven felüli fiú egy mesét Mrs. Stirlingról és a polgárháborúról. Egy szomorú, megindító históriát, a melyet húsz év óta minden történelem óra előtt, — míg a tanárok és tanárnők a folyosón diskuráltak — ezer változatban mondtak el az öregebbek a fiataloknak. Egy történetet, a mely korán megöszdítette a mi szép öreg asszonyunkat és a mely tündöklő glóriát font simán fésült, dús ősz haja közé.

Mrs. Stirling a 65-iki polgárháború idején csodaszép fiatal asszony lehetett. A férje Stirling kapitány volt. Stirling kapitány neve pedig ott van a 256-ik oldalon, a hol a West Orleans útközetet írta meg a történelemkönyv írója.

Az amerikai polgárháború a néger rabszolgák felszabadításának a háborúja volt. Az Egyesült-Államokból a felszabadító kongresszusi határozat után tizenegy déli állam, a melyeket a rabszolga-felszabadítás legsúlyosabbán érintett, kiváltak az Egyesült-Államokból és konfederált államok néven új köztársaságot alapítottak, elnököt választottak, hadsereget szerveztek, alkotmányt hoztak és dacosan ellentálltak Lincoln Ábrahám civilizáló törekvéseinek. Ebből keletkezett azután az északi és déli államok közt a polgárháború. Véres, nemzetgyilkoló, áldatlan háború, a mely-

ben fanatikus hittel és gyűlölettel rontottak egymásnak a déli és északi amerikaiak.

Stirling kapitány a déli hadsereg egy különítményével West Orleansnál, ezer emberrel, csupa déli vadlovassal oldalban támadta Grant tábornok északi seregét és ez az ezer ember egy szálig. Stirling kapitánnyal együtt ott maradt a csataterén. A vakmerőségnek és az önfeláldozásnak páratlan esete volt ez. Stirling kapitány a maga és az ezer embere feláldozásával akarta elérni azt, hogy az északi sereg ne vonulhasson be teljes erejével a déli határokra az új köztársaságba. Nem sikerült neki, de példát mutatott és az ő nevével indultak harcra azután mindig a déli katonák.

Mrs. Stirling, a mi őszhajú tanárnőnk pedig fekete gyászruhában, katonasapkával a fején, a boszú, az elkeseredés és a mámor tüzevel szolgálta aztán a déliek ügyét a férje helyett. Azt mondják, ő volt a déli sereg legvakmerőbb és legügyesebb kémje, posta-vívója és a legfontosabb megbízásokat ő végezte az operáló déli hadsereg csapatai között. Ő lötte le az északi sereg egy Jenkins nevű őrnagyát, mikor el akarták fogni és lóháton vitte a híreket, az üzeneteket, hihetetlen bátorsággal és ügyességgel, mert méltó özvegye akart lenni Stirling kapitánynak.

Mikor a háború véget ért és az északi sereg diadalmasan vonult végig New-York utcáin, Stirling kapitány özvegye visszament leánykori kenyéréhez, az iskolába. A tanügyi tanács az ellentétek elsimítása végett az északi tanítókat és tanárokat le a déli Államokba, a délieket pedig az északi iskolákba helyezte át és így került Mrs. Stirling, a déli sereg felelmetes kéme, a mi iskolánkba, a new-yorki Grammar School No. 79-be.

*

Éreztük a helyzet abszurd nagyszerűségét. Vártuk feszült figyelemmel, hogy mit mondhat az északi gyerekeknek a polgárháborúról a déli sereg hősnéke özvegye, a déli ügy vakmerő harczosa, a szelíd arczú, őszhajú, szép öreg asszony. A szenvedelmek már elesitultak, a gyűlölség megszűnt, de — édes Istenem — az emlékek mégis csak emlékek maradnak, — a hős Stirling kapitányt pedig nem felejtetheti el soha Stirling kapitány özvegye!

A mint csendesen, minden felindulás nélkül, beszélni kezdett és a mint lassan-lassan belemelegedett, a hangja színesebbé vált, szinte éreztük a fojtó tragikumot, a mely szemeiből áradt és mindig vártuk, hogy mikor csordul ki a könnye arra a lapra, a hol Stirling kapitány hőstette van leírva, szárazon, lelkesedés nélkül, mint a hogy le szokták írni az ellenség hőstetteit épen csak azért, hogy az események sorrendjét regisztrálják.

Mikor a háború okával és előzményeivel végzett, rátért a két hadsereg hadműveleteire.

— Az északi seregek fővezére Grant tábornok volt, a ki Lincoln után az Egyesült-Államok elnöke lett, a déli seregeket pedig Jefferson tábornok vezette. Itt a könyvben az áll, hogy rebellis, vérszomjas ember volt, a ki haragudott Lincoln elnökre, mert mellőzte őt az előléptetéseknél. Hát, fiúk, ezt ne higgyétek. Ez nem igaz. Jefferson tábornok déli ember volt. És mikor a hazája veszélyben volt, oda sietett a maga helyére.

Jim Mc. Langlin nem állta meg, hogy ne szóljon.

— Ezredes volt a hadseregben. Tehát elhagyta a helyét és az ellenséghez pártolt. Áruló volt ő, Mrs. Stirling.

A tanárnő felállt, odament a fiúhoz és szelíden kérdezte:

— Mit csináltál volna te, Jim Mc. Langlin, ha te az ő helyében lettél volna? Ha téged hívott volna a hazád? Mit árultál volna el inkább, a hadsereget, vagy a hazádat?

Az osztály hirtelen két pártra szakadt. Össze-vissza hangok hallatszottak és felerészben az asszonynak, felerészben Jimnek a pártjára álltak. A dolog tehát eldöntetlen maradt.

Mrs. Stirling visszaült a katedrára, lapozott egy-kettőt, aztán dühösen, kipirulva becsapta a könyvet és eltette az asztal szélére, aztán idegesen kelt fel és megint a Jim elé állt, mintha csak őt akarta volna meggyőzni az igazáról.

— Mikor egy nemzet két táborra szakad, akkor csak igaz és igaztalan ügyről lehet szó. Árulásról nem. Érted, Jim Mc. Langlin?

— A ki az igaztalan ügyhöz pártol, az áruló!

— De kió volt az igaztalan ügy? — kérde Mrs. Stirling. — Ez itt a kérdés? És ezt nem mi döntjük el, fiúk.

Most hirtelen nagy zaj kerekedett az osztályban. A fiúk minden oldalról hangos vitába elegyedtek és egy pár percig kusza zaj töltötte be a termet. Az ajtó hirtelen kinyílt és az igazgató, a jóságos arczú Mister Litchfield lépett be rajta.

— Mi történik itt, fiúk?

Mrs. Stirling adta meg a választ.

— A polgárháború, Mister Litchfield.

— Vagy úgy? akkor értem. Csak folytassák. Betette maga mögött az ajtót és ment tovább. Benn újra csend lett és folyt tovább az előadás. Az az ötven elszánt fiú védte az igazát, a szép őszhajú asszony pedig támadta az erős, nagy sereget, elszántan, fanatikusán, mint valamikor West Orleansnál Stirling kapitány.

HALOTT IRÓK MEGRÁGALMAZÁSA.

(Párisi levél.)

Jules Lemaitre tavaly vagy tavaly előtt Jean-Jacques Rousseauról tartott egy nagyon szép, de nagyon pártos föllovasás-sorozatát. Lemaitre nagy ember s nagy íróművészes, a ki mindezen fölül érző, nagy, intellektuális lény is, tehát korának fia. Lemaitre komolyan hiszi, hogy a mai ember tanácstalanságának, önmagameg-nem-lelésének, az egész mai társadalom bol-

dogtalan ingatagságának egyik okozója Jean Jacques volt. Tehát valamennyünk szőzve-séért az Emile íróját, a geni polgárt vonta felelősségre, kiméltelenül, mint egy inkvizitor.

Halott, régi írőkkel megvetlenkedni szinte olyan régi divat, mint az — élőkkel, de a Lemaitre-nek egyéniségükben megadatik az enyhítő körülmény. Azonban mit szóljunk azokhoz az epigonokhoz, a kik Párisban egy év óta egyebet se tesznek, mint nagy író-halottakat gyaláznak? Jules Lemaitre, még ha sokkal nagyobb ember volna is, mint a milyen, nehezen feledtethető el, hogy ezt az epidémiát ő indította meg.

Helyes, ma már tudományos dogma lett, hogy a história alakjait ki kell vetkőztetni a legenda díszruhájából. De csak akkor, ha okot adnak rá, ha módokat kapunk rá, ha minden egybevetés és adat szerint igazunk van. Csak azért, hogy szenzációsat mondjunk, nem szabad ráfogunk Madame Recamier-re, hogy tükösan és sokszor bűnözőtt az ő állítólagos fehér házasságának és azután George Sandról, a kiről úgys lehet mondani és mondtak is már elég rozsat, miért hazudjunk újabbakat és rosszabbakat? George Sand Michel nevű barátjáról s e barátságáról, minden adat nélkül, egy ifjú kritikus vérlázító, vad ostobaságokat hordott össze most.

Az öreg Rochefort megírta egyszer, hogy ő Musset-t fiatal újságíró korában az utcán látta, a mint Musset részegen összeesett s egy kőbe verte a fejét. Bebizonyították, hogy Rochefort soha életében nem találkozott Musset-vel, tehát ez állapotában se láthatta. Lehet, hogy Musset járt így egynehányszor, de hogyan szabad ezt szemtanuként állítani valakinek, a ki csak hallott valamit dörögni?

Növendékek a tanulóteremben.

Most, hogy Párisban Jeanne d'Arc-ot és egy sereg legendás nemzeti nagyságot, valóságos terror védi a történelmi kritika ellen, jó volna a halott író-nagyságokra is gondolni. Az epidémia már olyan nagy, hogy a tegnapi vagy tegnapelőtti meghalt írók sem kaphatnak kegyelmet. Eddig legalább annyi kannibáli humanizmus volt az élő írókban, hogy megszerették azt, a ki hirtelen elmúlt közülük s esőkentette a konkurrencziát. Zoláról nem beszélünk, mert őt a Dreyfus-ügyben való szerepe miatt alig engedték még nyugodtan eltemetni is. De például szegény Henry Beck nem csinált politikát s mégis, mikor a mellszobrát fölállították, egy dandárnyi ciklik becsmerelte az ujságokban. Ráfogták, hogy összes érdeme az, hogy a darabjait a nagy közönség nem akarta elfogadni. De hiszen így, ha Ibsen fiatalon halt volna meg, Ibsenről még kegyetlenebbeket lehetett volna állítani.

De mégis csak az a legszenyesebb dolog, a mikor halott írók privát életéről írnak, mondanak bizonyosságok nélkül rettenetességeket. Nekik nem árt, nekik nem fáj, de ez, hogy úgy mondjuk, valósággal saját genus humanumunk, saját társadalmunk megfertőzése. E sorok írója sohse becsájítja meg magának, hogy egyszer leírta ama gyanuját: Petrarca és Laurája nem voltak tiszta szerelmesek. Mert e gyanut semmi se támogatja s mert így minden emberi szennyet rá lehet mázolni minden volt és való emberre.

Írók és minden rendű emberek gyarlók, tele bűnökkel, vagy legalább azokkal, a miket koronként bűnöknek nevezünk. Minden alkotó élet egyszerszint eseményes, de legalább is szokatlan, nem átlagos, polgári szabású élet. De a milyen bűn a legesillogóbb ideálok örve alatt gyarló embereket isteníteni, éppen olyan, sőt nagyobb bűn megrágalmazni halott nagyokat, a kik már nem önmagukéi s inkább a jövődei, mint a mieink. Különbözik pedig az ember évezredekben keresztül nehezen akar megváltozni. Mikor a kőtáblákat beírják neki, megsemmisíti az aranyborjút s aztán a kőtáblákat töri össze, hogy ötvösei újraöntsék a bálványt. Diósadi.

A BUDAPESTI SZENT ANGELINA GÖRÖG-KELETI SZERB LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET.

Tíz év előtt alakult fővárosunkban Jovanovics Istvánné szül. Dungyerszky Olga kezdesére a Szent Angelina görög-keleti szerb női köznevelődési egyesület abból a célból, hogy felejthetetlen boldogult Erzsébet királyné dicső emlékére Budapesten görög-keleti szerb leánynevelő-intézetet alapítson és tartson fenn és hogy az intézettel, mint leány-otthonnal előmozdítsa azoknak a szerb leányoknak a

Zenelecke.

A BUDAPESTI SZENT ANGELINA GÖRÖG-KELETI SZERB LEÁNYNEVELŐ-INTÉZETBŐL.

és a családnak a fentartása és felvirágozása nyugszik. Bogdanovics Luczián, az akkori budai görög-keleti püspök elfogadta a leánynevelő-intézet védnökségét s maga is ezer koronás adománnyal gyarapította alaptőkéjét; Brankovics György szerb patriárka az ifjú nevelő-intézet fővédnökségére vállalkozott, sőt a pesti görög-keleti szerb egyházközség váci-utcai házában az intézet részére ideiglenes helyiséget bérelt évi 3200 koronáért.

A nevelő-intézet az 1905—1906-iki iskolai év kezdetén kilencz növendéssel nyílt meg. Látna az intézet hazafias működését és szép haladását, az intézet alapítója, Dungyerszky Lázár 1906 karácsonykor megtoldotta előbbi nagylelkű adományát még 150,000 koronával, hogy a nőgyelet a nevelő-intézet számára a váci-utcai városháza átellenében vett telken megfelelő házat építhessen magának, mely háza örök időre mint Dungyerszky Lázár és Zsófia alapítvány előmozdítsa a hazai szerb leányoknak fővárosunkban való nevelését.

A leány-intézet az 1908—1909 tanévben költözött új otthonába, mely fővárosunknak egyik legzeleszerűbben épített leánynevelő-intézte. Az intézet helyisége a csinos ház második és harmadik emeletét foglalja el és 30 növendéknek és nevelőiknek nyújt kényelmes lakhelyet.

Dicséretreméltó az, hogy a növendékek három csoportban egyesítve külön hálótermekben vannak elhelyezve, külön-külön mosdóval és fürdővel és hogy mellettük egy külön a hálóterembe nyíló szobában egyik nevelőjük lakik. Az intézet épületének egész teteje játszókertnek van berendezve, mely gyönyörű kilátást nyújt a budai hegyekre. A nevelő-intézetet kezdetől fogva tetszeniceiai Borotha Milicza igazgatónő vezeti, a ki mellett még az intézetben lakó három nevelőnő és hét bejáró tanárnő és tanár működik.

Említendő még az is, hogy a magyar nyelvre az intézetben lakó, de nyilvános iskolákba nem járó növendékeket Alkér Róza tanárnő tanítja és hogy a svéd tornászatot egy svéd származású tanárnő, Hultenberg Tora gyakorolja. A Szent Angelina nőgyeletnek az 1908. évben 225 nőtagja volt, a kik dicséretreméltó buzgósággal működtek közre az intézet felvirágztatásán. A nőgyelet főtükre kezdetől fogva Popovics V. István udvari tanácsos, a budapesti Tökölánium igazgatója, a ki a nevelő-intézet hazafias működését is irányítja.

A most elmúlt tanévben az intézetben húsz növendék volt, köztük négy leányka Szerbiából, nyolcz Horvát-Szlavonországból, a kik buzgón tanulták a magyar nyelvet. —pp.—

MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irtá C. N. és A. M. Williamson.

U. I. Nem akartam postára adni nápolyi leveleimet. Attól tartottam, elolvasása után azt fogod hinni, hogy mindannyian automobilostól a tenger mélyére végződött a kaland, melyre készültem. Most tehát kövér útiratban kell pótolnom a hiányt. Ez az útirat, igenis, valóságos torkig jóllakott óriás kigyó.

Legelsőben is a kikötőben senki nem akarta elhinni, hogy komoly szándékunk Capri szigetére automobil vinni magunkkal, és mikor nem lehetett kétség, hogy a leghatározottabban azt akarjuk, olyan zsbongás támadt körülünk, mintha dongó méhraj és nem izgatott emberek csoportja venne körül. Minden jelenlévő, akár tartozott rá a dolog, akár nem, a lehető legemeltebb hangon tárgyalta az ügyet és érveit élénk taglejtésekkel himezte ki, de e mellett egyik sem hallgatott a másira. Nem is tetünk kísérletet, hogy a nagy személyszállító gőzcsökök valamelyikére vétecsük fel magunkat, mert tudtuk, hogy lépéseink nem vezetnének

Kézimunkázás a fűthető tornácban.

A tornateremben.

zethez legillőbb lett volna a tapsot hajlongással és kézesókhintéssel meghálálni.

De mindez még semmi ahhoz képest, a mi Capri szigetének Grande Marináján várt reánk. Ha a nagyobb gőzhajók valamelyikén szállítjuk az automobilt, azt a szigethez érve, kis csónakra kellett volna helyezni, vagy tán valami módon két csónakra erősíteni; de a *Sirena* oly apró, hogy egészen közel jöhet a parthoz, és éppen ez volt egyik oka annak, hogy Brown, ki alaposan tudakozódott minden körülmény után, nem általa a baromfi- és zöldségszállító hajón való átkelést. Minél közelebb jutottunk a szigethez, annál szebbnek látszott ez. Mikor egészen odaértünk és Brown éppen Tiberius palotáiról mesélt és magyarázta, hol emelkedtek azok, nagy kiabálás hangzott fel a rakodóról, hol tenyeres-talpas némberek csoportba verődve, nagy nevetéssel mutogattak kocsink felé. Caprinak egy amazonfajához tartoznak ezek a nők, kiknek napi foglalkozásuk súlyos csomagokat a hajóról a partra és a fejbübjára helyezett ládákat a rakodó végén várakozó bérkocsikhoz huzozni. Alig hogy megállt a *Sirena*, mint a farkasok a kocsira rohantak a nők, nagy nevetéssel és csacsogással, és Brownal együtt sikerült nekik az automobil a sikamlós kis rakodóra vonszolni.

eredményre; de van egy kis, vizimadár-féle hajócska, a *La Sirena*, mely naponta a szigetre és vissza élelmiszereket, podgyaszt és oly utasokat is szállít, kik az olcsóságra súlyt helyeznek. Ezt a hajócskát lefoglaltuk, és a mennyiben oly törvényt, mely a gépkocsiknak hajón való szállítását tiltaná, még nem hoztak, egyszerűen, mivel ily abnormalis dologra nem gondolhatott senki, mióta Tiberius a szekereit szállította a szigetre, az automobil akadálytalanul vihették a hajóra.

Nápoly összes járdataposói gyülekeztek a rakodóparton és valószínűleg meg se indulhattunk volna, ha Brown nem kezd egész hidegvérrel utat törni a tömeg között. Nekem előzőleg azt ajánlotta, hogy menjek még reggel Mary nével együtt az Éjszaknémet Lloyd hajójára, mely kirándulókat szállít a Kék Grotta-ba, a hol villásreggelit is kaphatni. De én egészen másképp képzeltem a dolgot; nekem kaland kellett. Éppen ezt akarta Mary néni mindenáron kikerülni; ő tehát magában Lloyd hajóra szállt, de én, mikor a legpáratlanabb *chauffeur* a kocsit lassan a kis *Sirena* fedélzetére terelte, ő mellette ültem. A rakodón egy pillanatig a félelem elnémított minden hangot, de mikor Brown ügyes manőverrel a fedélzet alkalmas helyére vitte Balzac-ot, a kételkedés és rosálás moráját a gyönyörködő bámulat kitörő hangja váltotta fel. Én és Brown olyast éreztünk, mint a Variété-artista, kit valamely sikerült mutatványáért megtapsolnak, és a hely-

Játsszóter az intézet tetején.

A BUDAPESTI SZENT ANGELINA GÖRÖG-KELETI SZERB LEÁNYNEVELŐ-INTÉZETBŐL.

RÉSZLET AZ ÁROK-UTCZÁBÓL.

Annak híre, hogy egy automobil érkezett a szigetre, ott mintha bűvös telegráf továbbította volna, villámgyorsan terjedt el, mert az emberek, sőt emberek rajai, annyian, hogy nem is képzelhette volna senki oly sűrű lakosságának azt a kis Caprit, mindenfelől szaladva csődültek össze, hogy kocsink indulásának tanúi lehessenek. Fent a rakodó vége felé, a merre utunkat kellett vennünk, vagy féltuczat omnibusz állt, és elegáns victorihintók hosszú sora, igen csinos lovacskákkal, melyeknek feje, talán a felette nagy szemvédők miatt, hihetetlenül kurtának látszott. A lovak fején tollak lengtek és a szerszámot ezüst- és sárgarézdiszítványok borították. Kedves, kényeztetni való állatkák voltak, kész lett volna az ember a szobába vinni őket, hogy a szőnyegre fekhessenek. Balzac láttára mindannyian elkezdtek horkolni és reszketni, majd hogy el nem ajultak. A kocsisok — kemény, fehér, a mi rendőreink sisakjára emlékeztető kalapok voltak rajtuk, — odarohantak a szegény állatok fejéhez és részint nevettek, részint aggodalmasan vagy boszúsan néztek bennünket.

Nyilván ártatlan, békés életet éltek ezek a lovacskák éveken át Capri szigetén és semmit sem tudtak vasutakról, gőzmozdonyokról — és még kevésbé automobilokról. Nagyon sajnáltam őket és szántam-bántam macacsságomat, mely nem engedte, hogy Brown tanácsára Nápolyban hagyjam a Balzac-ot. Ámde a rakodón sem hagyhattuk, tehát ráültünk és Brown megindította a motort. Oh, szent Isten, valamennyi ló bomlani kezdett, mintha hiszteriás rohamokat kaptak volna. A kocsisok nem bírtak velők, nem használt sem csitító, sem káromkodó szó; a kis állatok kirúgtak, ágaskodtak és csomókba verődtek össze, ámbr Brown oly lassan és ünnepélyesen hajtott el mellettük, mint a Halotti Menet Saul-ban. Azt hittem, sohasem érünk már túl rajtuk, de a legrosszabb még csak most következett, mert meredek úton a szirtre fel kellett kapaszkodnunk és már messziről láttuk, hogy néhány fiákerlő üget lefelé. Kértem Brown-t, hogy állítsa meg a kocsit, míg a lovak elhaladnak, mert még nekiszaladnak a világnak. A kocsit meg is állt és így nagynehezen sikerült a bérkocsisok segít-

ségével a holtra rémült lovacskákat az automobil mellett elvinni. Ez a jelenet elég volt nekem. Brown hiába mutatta a távolban Anacaprit, mely a tulajdonképeni Capri felett igen messze szirtfokon emelkedik és csak egy keskeny, de nagy mérnöki tudománnyal tervezett, vékony gyaluforgácsként felkunkorodó úton, vagy a phoeniciaiak által évezredekkel ezelőtt a sziklába vágott lépcsőn érhető el.

«Nem, — mondtam szomorúan, — Anacapriba nem megyünk automobilon. A míg Capri szigetén leszünk, nem használom többé Balzac-ot. És ha a hajóra viszzük, jó lesz ezalatt az összes lovakat az istállóknak tartani, hogy meg ne rémüljenek.»

A rakodótól Capri városáig nagyon szép volt az út. Elvezetésnek kellett találnom, noha oly hangulatban voltam, mint a kinek lelkiismeretét gyilkossági szándék terheli. Elvezetést találtam volna benne, azt hiszem, még abban az esetben is, ha a vesztőhelyre vezetne. Az út balra kanyargott és kigyóvonalakban emelkedett a szigetnek hegynyergéig, melynek két oldalán a sziklákat oly festői romok koronáz-

LEBONTANDÓ HÁZAR, ÉS AZ ÚJ KÖRÚT JUT.

ták, minőket még sohasem láttam. A merre a tekintet fordult, festői képre esett, és mily nagyszerű színe volt az égnek, a tengernek, a galambszürke szirtnek. A városból, míg közvetlen közelébe nem érünk, majdnem semmit sem láthatunk; azután hirtelen szemünkbe ötlük a nyüzsgő piazza, itt egy-két régi palota és egy igen szép torony. Minden jellegzetesen olasz, még a verőfény is, mely oly ragyogó, hogy valóságos fény-tócsát képez. Itt is nagy izgalmat keltett megjelenésünk, midőn az ódon arkádok alá gördült kocsink, majd a két oldalt vidám boltocskákkal szegélyezett, kövekkel burkolt meredek utcán lebecsátkozott az ennek végén levő hotel udvaráig.

Tudom, Apuskám, hogy te csak közönséges kirándulókkal jártál Capriban, a kék Grottát nézni. Igazán sajnállak, szegény Apuska, mert ámbr a grotta oly sajtós és szép, én azt a legkevésbé érdekes tárgynak találok. Csak gondoljuk el, hogy annyi időt sem töltöttél a szigeten, hogy a nap lementét élvezd, mely az olvadó réz ragyogó színét árasztja a smaragd-színű mélységből kibukkanó Faraglioni szir-

RÉSZLET A HADNAGY-UTCZÁBÓL.

tekre, midőn mintegy rózsaleveleket hintenek a tengerre az aranyozott felhők! Nem voltál az ódon szürke Certosában, és ez még szerencse, mert bizonyára megvetted volna, hogy restaurálás és alkalmilag nyírlaknak használhasd, mint azok az érdekes, Ouida könyveiben szereplő regényhősök, kik barátaikkal yachton utazva, nagyszerű palotákat látnak a Földközi Tenger vagy az olasz tavak partján és kétkedve odavetik: «Azt hiszem, — mellékesen mondva, — hogy ez is az enyém»; anynyira elfelejtették, mi a tulajdonuk. Te bizonyosan nem jártál a körülbelül tizenkét hüvelyk szélességű meredek ösvényen, mely szédítő hegyszakadék mellett vezet az Arco Naturale felé. Valószínűleg én sem jártam volna ott, ha Brown nem visz magával. Szörnyen féltém, de szegyeltem volna ezt elárulni, tehát csak előre törttettem valamiképp és dicső látványt élveztem. Sétánkat azzal végeztük be, hogy a sziklába vágott számos lépcsőfokon lementünk a Mitromania grottába, a hol hajdan a napistent imádták, kinek élő állatokat, sőt némelykor emberi lényeket áldoztak fel. Még

láthatni az oltárt és a vályút, melyen a vér lefolyt — huh! — és a rejtett szobákat, a hol az áldozatokat őrizték.

Egy napot és két éjszakát töltöttünk Capri városában és szívesen ott maradtunk volna, míg csak bucsút nem veszünk a szigettől, mert a hotelünk igen kedves, van nagy kertje, honnan elragadó kilátás nyílik. De fejembe vettem, hogy valamennyi lépcsőfokon — van vagy nyolczszáz — felmászom Anacapriig, mellőzve az oda vezető utat, bármennyire szép ez. Mary nénit természetesen nem bántotta ekkora dicsőség, és minthogy azt hallotta, hogy a lépcsőket megmászni ép oly fáradságos, mint az egyenes falra felkúszni, bajtól tartott, ha egyedül próbálók a tetőre feljutni, tehát helyeselte, midőn Brown felkértem, hogy elkísérjen. A regeli után indultunk, és hogy valamennyi lépcsőfokon végigmehessünk, mindenekelőtt le kellett szállnunk a tenger partjára, Tiberius egyik palotája közelébe, mely minden kincsestől a tenger hullámaiba van temetve. Nem úgy hangzik-e ez, mint egy tündérmese? Azután mindig feljebb kezdtünk emelkedni; e közben folyvást

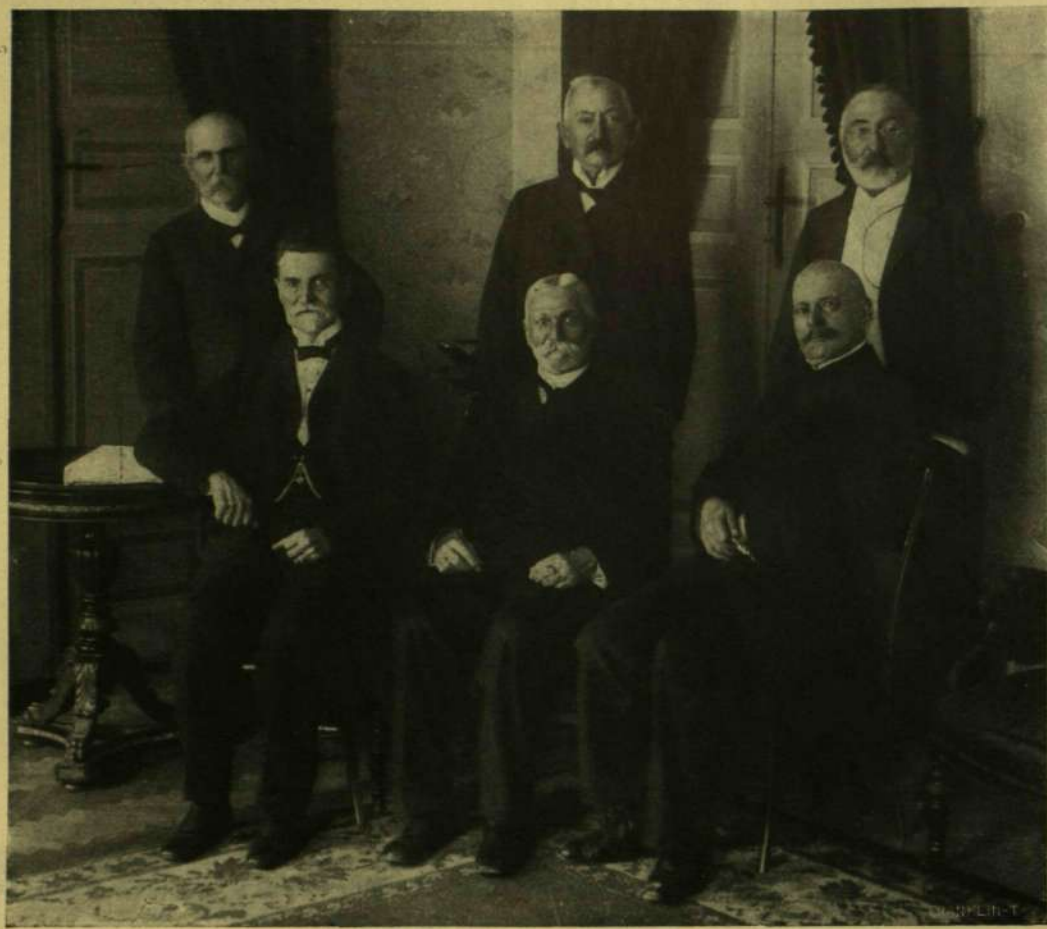
Az Árok-utca, a leendő új körút helye.

Az Attila-körút.

A Sándor-lépcső.

Az Apród-utca.

Az első sorban Sigray Pál, Szarka Mihály (egykori tanár), Ádám Kálmán; a második sorban Mezey Károly, Bakó István és dr. Wargha László.

A NAGYKÖRÖSI FŐGIMNÁZIUMBAN 1859-BEN ÉRETTSÉGIZETEK 50 ÉVES TALÁLKOZÓJA.

találkoztunk a hegyről vígan leszökellő booskoros parasztlányokkal, kik kórusban énekeltek, boldogan, mint a madarak, nem is érintve kezükkel a fejükre helyezett terhet. Oly szépek voltak, hogy inkább szinpadí, mintsem valódi parasztlányoknak látszottak. Szemeik csillagként ragyogtak és áttetsző olajbarna arcbőrük oly kameára emlékeztetett, mely mögé éh gyertyát helyeztek. A legegyszerűbb gyapotruhákban jártak, melyek rózsá-, kék és bíbor színei, bár művészi kontrasztra való tekintet nélkül kerültek egymás mellé, oly kellemes hatást tettek, mintha egy gyönyörű szép kert virágai volnának.

Eleinte én is igen vidáman lépkedtem, de a nap mind tüzesebben sütött és nagyon melegem kezdett lenni. Mindamellett folytattuk utunkat, a szirtfalon felfelé haladva, és a hányzor rövid pihenőt tartottunk, új és csodálatra méltó kilátás tárult fel. Lassankint oly magasra jutottunk, hogy a kék grotta felé tartó evezőcsónakok kis vízbogaragnak, evezőik a bogarak lábainak látszottak, a hullámokat, bár robajjal csapkodták a sziklákat, nem különböztethettük meg és a víz oly simának tetszett, mint egy óriási zafir padló, melyet kifényesítettek volna, hogy a szirének tánczolja rajta. Mindez oly elbűvölő volt, hogy csak a szép látvánnyal törődtem és észre sem vettem, hogy majdnem napszúrászt kapok; de ki is gondolna napszúrásra január hóban, ha bármi nagy a forróság. Brownnak feltűnt, hogy az ajkam sáppad, de azt mondtam, hogy csak kissé fáradt vagyok.

Valamivel több időre volt szükségünk, egy óránál, hogy a tetőre felérjünk, a hol Anacapri fekszik. Fáj a fejem, ezért betértünk egy restauránt-ba, mely — mint csakhamar kitudódott — igen híres. Egy terasz falán ültem és lenéztem a lábam alatt tátongó ezer lábnyi mélységbe. Addig ültem, míg némileg kipihenem magamat, és ekkor egy csinos, valószínűleg szaracén eredetű leány pompás marsalait bört hozott. Már útban voltunk Anacapri felé, mikor forogni kezdett velem a világ. Szerencsére közel volt egy házikó, kupolás fedelű és tiszta fehér, repkényvel befutott pergolával. «Bella Vista» felirattal a kapu fölött. Brown karjára kellett támaszkodnom, midőn beléptem és abból, a mi ezután történt, csak arra emlékszem, hogy egy nyájas arcú férfi sietett az ajtóhoz. Mikor magamhoz tértem, már egy-

mulva már egészen jól éreztem magamat, de a világért sem kíváncsi voltam conventionálisabb kényelmű helyre. Anacapri és a mi kis házuk mintegy más világban van, magasan fent a felhők között.

Mikor reggel az első itt töltött éjszaka után felebredtem és az üvegajtót kinyitva, a terraszra léptem, hogy a tengerben, meg az ernyőalakú fenyvekben és a ciprusfákban gyönyörködjem (melyeket, a mint rájok nézek, hallani is vélek, mint mikor igen magas hangjegyeket lát az ember), négy-öt fehér felhő felkerekedett a terraszról, a hol idáig gomolygott és mellettem elsiklott, be a szobába, ép úgy, mint azok a tehének, melyeket az istenek az Olympuson tartottak, hogy ambróziát tejeljenek. És milyen gyönyörűen nyugszik le a nap! A Vezűv olyan, mint egy nagy kúpalakú, lángoló rubint és topáz dícsénybe foglalt ametyst. Ez a látvány elég ok, hogy Anacapriban látogassanak. De ha te jönnél, a Bella Vistában nem kellene pusztán alkonypirral és felhőhabbal táplálkoznod. A kis gazda és felesége jóvoltából nagyon kitűnő a kosztunk és a kiszolgálás. Oly finom ételeket «kreál»-nak, melyeknél jobbat még nem izleltem.

Látni itt naplementén, fenyveken és ciprusokon kívül még mást is. Minden irányban nagy sétákat tehetni a szigeten. Lépten-nyomon versengő korezmákat találunk, hol szintén versengő szépek a tarantellát járák és a gazda el akarja hitetni, hogy éppen ezen a helyen mulatott Tiberius azzal, hogy zsarnoksága áldozatait a tengerbe dobatta. Oh, itt minden Tiberius körül forog. A parasztok egészen modern személynéket tekintik, a ki sötét éjjel utunkba is akadhat, ha nem imádkoztunk a kivilágított sziklabarlangban a szép fehér Mária-kép lábánál. Az anyák gyermekeiket ijesztik Tiberiussal: «Ne tedd, mert elvisz Tiberius»; és a szigetbeli angol gyarmat tagjai a császár jelleméről vitatkoznak, melyre nézve éles nézeteltérések vannak.

A legszebb ház, melyet valaha láttam, Anacapriban, a mély hegyszakadék szélén épült. Olyan az, mint egy álomkép; vagy talán valamely tündér varázsolta oda. Hosszú, alacsony és fehér; tele van bámulni való kincsekkel, melyeket a tulajdonos a tenger fenekén talált. Tiberius elmerült palotáinak maradványául. A padló megbecsülhetetlen értékű színes márványozsok, melyet Tiberius messze földről hozatott magának; a márványfalra egy vörös sphinx kúporodik, melyet Tiberius Egyiptomból küldetett, onnan nézegeti a szirteket és a tengert; Tiberius márvány- és bronz-szobrai díszítik a boltozott, két végükön nyitott folyosókat. Mai nap ehhez hasonlót nem igen találhatni ezen a világon. Kevés ember érdemes arra, hogy e házat birja és lakja; de azok után ítélve, a miket a jelenlegi lakórol hallottam, ő valóban érdemes arra, hogy itt éljen.

Ebben a levélben egy rózsát és egy jázmin-

A BALATONI VASUT MEGNYITÁSA. — Az első vonat fogadtatása Szabadhatványban.

ágot talál. A rózsát én szakítottam le számodra a pergolában, a jázmin a háziasszony adta. Szeretném, ha ezen tündérszöveget szépségének több tanujelét mellékelhetném soraimhoz.

Elbűvölt lányod.

Molly.

(Folytatása következik.)

ÖTVENÉVES TALÁLKOZÓ.

Öten élnek még azok közül, a kik 1854-ben tettek érettségét a nagykörösi főgimnáziumban, valamennyien a közélet valamely terén tisztelt helyet elfoglaló öreg urak: Ádám Kálmán esperes, Bakó István esperes, Mezey Károly közjegyző, dr. Wargha László fővárosi kerületi orvos és Sigray Pál, a pesti hazai első takarékpénztár igazgatója. Sőt még egyik volt tanárunk is él még: Szarka Mihály kir. tanácsos, most már nyugalomban élő matheos-professzor. Ők hatan úgy jöttek össze az ötvenedik évfordulón, mint maradványai annak a nemzedéknek, melynek Arany János s a magyar irodalom annyi más jelese volt a tanára. A kedves összejövetel Sigray Pál vendégszerető házában folyt le lelkes, vidám, emlékezőkkel teljes hangulatban.

SZTERÉNYI ÁLLAMTITKÁR ÉS KOHL MEDÁRD PÜSPÖK BALATONFÜREDEN A HERCEGPRÍMÁSTÓL JÖVET.

MORIMÓDRA A NAGYKÖRÖSI FŐGIMNÁZIUMBAN A JELTETŐK ÉLŐVÉTELÉRE ÉS TÁRSASÁGI ÉRTEKRE.

a rendőrigazgatóság által aggályosokul jelzett helyein semmi olyas irányt nem vonul vagy kifejezés elő nem fordul, mely lefoglalva tartására csak távolról is alkalmul szolgálhatna s azt még a jelen hazai viszonyok mellett is komolyan igazolhatná. Ugyanezért a kérdéses munkát feltétlenül szabadon bocsátandónak találta.

A következő évben a honvéd-Petőfi ijesztett rá egy kicsit a hatóságra.

Az 1865-ik év őszén Oszerlam pesti könyvkereskedő Erzsébet-téri könyvesboltjának kirakatában egy Petőfi-arczkep jelent meg. A kép a költőt honvéd-egyenruhában ábrázolta, egyik kezében papírlapot tartott, a melyen «1849» felírás volt, a másik kezével kardjára támaszkodott.

A rendőrigazgatóság ártírt a kancelláriához, hogy az «ismert és hírhedt költő» képe eltávolítandó a kirakathól, mert félt, hogy politikai tüntetésekre ad alkalmat. A kancellária utasította a főtárnokmestert, hogy a képet távolítsa el, a mit a főtárnokmester, Sennyey Pál báró, meg is cselekedett. Jelen-tésében megjegyezte, hogy a kép létezéséről neki ezideig tudomása nem volt s egyszerű-mind megkérdezte a rendőrigazgatóságot, hogy a kép feljelentésével mért késett? A rendőrigazgató erre azt a felvilágosítást adta, hogy

AZ ELSŐ VONAT BALATONFÜREDRE ÉR.

PETŐFI EGY LEFOGLALT ÉLETRAJZA ÉS ARCZKEPE.

A segesvári csatamező ismeretlen sírjában tizenöt éve pihent már Petőfi. Szállongó legendák a szibériai ólombányákban görnyedő rabul siratgatták... Szóval mindenképen ártalmatlan és csendes ember volt már, mikor egyszerre csak megjelent kísérteni azokat, a kiket a szabadság leszögezett koporsója mellé önállókül állított az abszolút hatalom.

Nem személyesen, csak az életrajza és az arczkepe jelent meg a fővárosban s ez okozta a hivatalos ijedelmet.

Zilahy Károly, a fiatalon elhunyt esztetikus 1864-ben kiadta «Petőfi Sándor életrajza» című művét. A könyvet a pesti rendőrigazgatóság olvasta el legelőször. Észrevételeit nyomban közölte gróf Pálffy Mór helytartóval, a ki a rendőri jelentésben felhozott «nyomós érvek» tekintetbe vételével azonnal lefoglalta a könyvet s szabaddá tételét csak a «meggáncsolt helyek» kihagyása mellett helyezte kilátásba.

A könyv szerzője Zilahy Károly megfellebbezte azt az ítéletet. Az ügy így a kancellária elé került. A kancellária azután arról értesítette az aggodalmas helytartót, s még aggodalmasabb rendőrigazgatóságot, hogy a nyomtatvány gondos átolvasása után meggyőződött arról, hogy a munkában sem általán véve, sem annak

AZ ELSŐ VONAT KENESÉN.

A BALATONI VASUT MEGNYITÁSA. — Jelfy Gyula felvétel.

AZ ELSŐ VONAT A KIINDULÓ PONTNÁL, A VERŐCZE-KATALINPUSZTA ÁLLOMÁSON.

a képet ő is csak három nappal előbb vette észre s először meg akarta figyelni az általános hatást, melyet a kép a közhangulatban kelteni fog s csak azután szándékozott jelentést tenni. Arról győződött meg, — mondja a rendőrigazgató, — hogy a képet csak kevesen méltatták figyelmükre s a közönség körében semmi különösebb érdeklődést nem keltett. A képet azért mégis eltávolították.

A daczos hónap decemberben ismét megjelent, ezúttal a Lauffer-féle könyvkereskedés kirakatában.

Természetesen a rendőrség is résen volt s onnan is csakhamar eltávolították. Együttal azt is kiderítették, hogy a képet mind a hét könyvkereskedő Demjén László kolozsvári könyvkereskedőtől kapta, a ki Berlinben készítette.

Sennyey kancellár ekkor felhívta az erdélyi főkörmányszéket, hogy a nevezett kolozsvári könyvkereskedőnek tiltsa meg a kép további terjesztését s egyszersmind megindult az eljárás a kép általános eltávolítása iránt is.

A rendőrség e tárgyban azt a véleményt adta, hogy a képet azokban a német, horvát és szláv tartományokban, ahol az 1862. decz. 17-iki sajtótörvény van életben, még nem ismerik és nem terjesztik. Félő, hogy annak általános betiltása a nagy közönség figyelmét épen felkeltené a kép iránt s ez okból az általános betiltás egyelőre mellőzendő.

E vélemény alapján a honvéd-Petőfi képét csak Magyarországon foglalták le és tiltották be az Úrnak 1865-ik esztendejében.

Lampérth Géza.

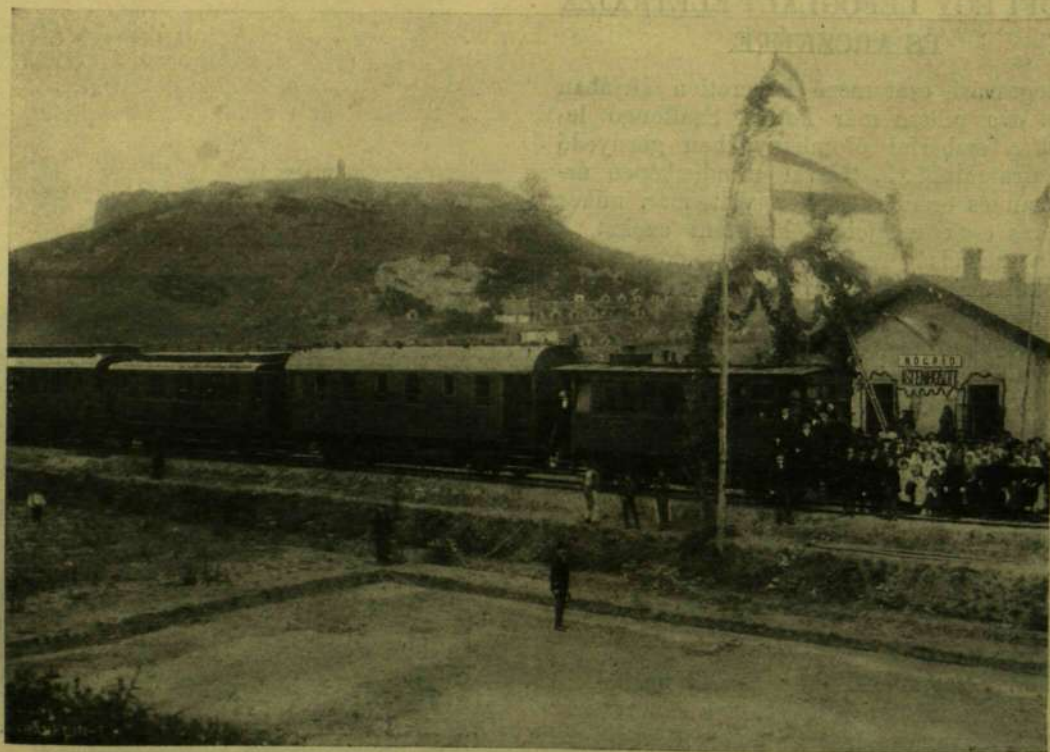
A HÉTRŐL.

Az új vasút. A gyémántot is foglalatra kell tenni, hogy ékszer legyen belőle. A természeti szépségek foglalatra — az élet, viruló, lüktető, modern élet. Ennek a természeti szépségekkel oly gazdagon megáldott országnak csodálatosabb és értékesebb drágasága alig van, mint a Balaton. Igazságtalanság lenne azt mondani, hogy idáig teljesen használat és foglalatra nélkül maradt volna ez az ezüstös csillámú, bársonyos vízű nagy tó, a magyar tenger, a hogyan mi jogos büszkeséggel nevezni szoktuk. De egész a legújabb időkig saját sors jutott osztályrészül. A virulás, a fejlődés, a haladás csak az egyik oldalát borította el a szépségéhez méltó elevenséggel. A másik oldalán és pedig a festőibb, változatosabb felén méla csönd lakott és egy mozgalmasabb kornak sápadt emlékei. Úgy festett a dolog, mintha jövő és múlt megosztottak volna a Balaton két partján: holott nyilvánvaló, hogy a hol a természet örökkévaló szepet alkotott, ennek a szepnek a gyönyörűsége nem lehet csupán egy lefűt korszaké. És végre valóban elérkezett a jelen,

ismeretes mennyiség — a férfi, a kinek az ilyen drámákban a csábító a szokványos neve, a mi körülömben nem kötelezi arra, hogy a csábítás művelésének csakugyan ő legyen az aktív szereplője. Erről az emberről, a ki mielőtt végzetővé lett egy nőnek, a ki a más felesége volt, már boldogtalanná tett egy másik asszonyt: a saját feleségét, mi is tudunk annyit, a mennyiből a lelke, az erkölcsé, az értéke fajsúlyát megállapíthatjuk. Nem kell hozzá semmiféle animozitás, hogy ezt az értéket sokra ne takáljuk. Gonosz ember aligha volt ez az úr abban az értelemben, a mely a rosza való eredendő hajlamot és eltökéltséget jelenti. De léha és könnyű lelkű, a kinek az ura a pillanat és az érzése a szenvedelem. Már most, hogy az egész tragédiát megérthessük, semmi egyéb se kell, mint az az igen valószínű föltevés, hogy a tragédia másik szereplője, az asszony különb érték volt a férfinál. Ez a szerencsétlen asszony érezte és tudta: ki az, a kit boldogtalan érzése sorsává tett. Hiszen ha nem így lett volna, sehogy se találhatnók meg a feleletet erre a kérdésre: miért kellett a halálba vágyakoznia? A szerelem nem a halált esdi, hanem az életet. Leküzdhetetlen akadályok, vagy olyanok, a melyeket a szerelmes szem lebirhatatlannak lát, közöttük nem állottak. A férfi szabad volt és az asszony számára se volt lehetetlenség, hogy szabadá tegye magát. Ha az asszony olyannak tudja a férfit, a kinek rabjává lett a lelke, hogy mellette a boldogság biztonsága vár rá, akkor nem a halált keresi, hanem a szabadulást. De ez a szerencsétlen teremtés érezte, hogy útja a romlásba vezet. Tudta, hogy csak csalódás, szenvedés és gyötrellem várakozik reá. Tudta, hogy nemsokára semmije se lesz annak, a kit ő mindenkorra a maga mindenségének érzett. *Se bizni benne, se — megválni tőle nem tudott.* Világosan érezte, hogy a kiért mindenkit elhagy, egy idő múlva őt fogja elhagyni. Így, ebben a rettenetes vergődésben termett meg a helyzet, a melynek más megoldása nem lehetett a halálnál. Ehez csak egy pillanat kell és egy pillanatig tudott uralkodni a szerencsétlen asszony a férfin, a kit egy egész életre képtelen volt a magáénak remélni.

Az élet. Egy nagyon bájos fiatal asszonykától hallottam egyszer ezt a kijelentést:

— Én kimondhatatlanul szeretem az életet! Anynyira, hogy igazán — meg se tudnék lenni nélküle! Nagyon hihető, hogy a legtöbb ember így van vele. Az élet nélkül nem igen tudna meglenni. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy mindenki egyformán vagy hogy mindenki nagyon szeretné az életet. Ezzel is úgy van az ember, mint minden mással. Van a ki nagyon szereti, van a ki csak elviseli, van a ki még elviselhetőnek se találja és me-

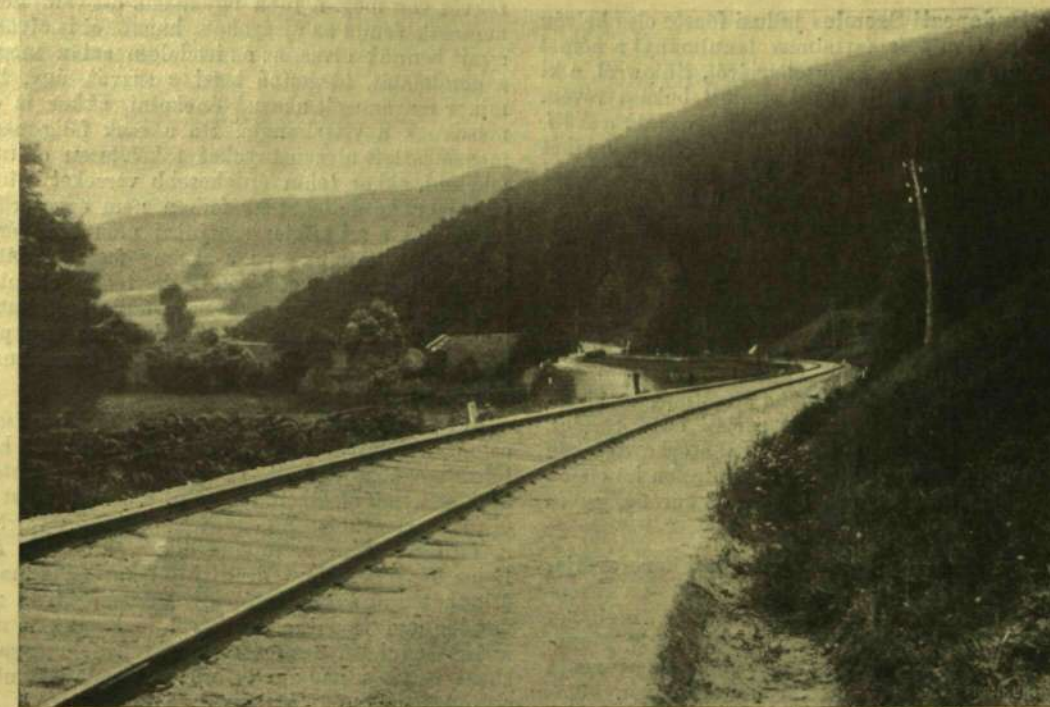

NÓGRÁD VÁRA A NÓGRÁDI ÁLLOMÁSRÓL.

AZ ÚJ DUNA-IPOLYVÖLGYI VASÚT MEGNYITÁSA. — Jely Gyula félfotója.

nekül belőle. Kétségtelen dolog, hogy az élet értékét vagy értéktelenségét, gyönyörűségét vagy túrheteletlenségét általában az ember egyéni sorsa, körülményeinek alakulása adja meg: a kinek jó sora van, az szebbnek, kellemesebbnek, drágábbnak érzi, mint a kinek csak küzdelem, gond, bánat és szenvedés jutott osztályrészül, de azért ez a tétel nem föltétlen és kizárólagos érvényű. Ha azoknak a sorát és a sorsát vizsgáljuk, a kik nem tudták bevárni, míg a halál eljön értük, hanem maguk vetették át magukat az élet korlátjára, meggyőződhetünk róla, hogy nem csupa olyan ember emészt el magát, a kivel az élet mostohán és kegyetlenül bánat. Egy igen nevezetes hányada az öngyilkosoknak olyan ember volt, a ki, mint mondani szokás, *elhetett volna*, vagyis nem volt olyan sorban, a mely az elhatározását megérthetővé tenné. Ilyen eset például az a fiatal orvos is, a ki a héten megmérgette magát. Fiatal volt, módos ember volt, egészséges volt, szerelmi bánat se ölte, tehát, a mi a sírba vitte, nem lehetett akkora ok, a melynél sokkal nehezebbet is ne hordanának a lelkükön emberek a nélkül, hogy ezért a halált keressék. Mi tehát a forrása az ilyen elhatározásoknak? A legenyesebb magyarázat kétségtelenül az, hogy ezek az emberek *nem szeretik eléggé az életet*. Ez a jelenség és az ilyen ember nem olyan nagyon ritka, hogy ez a magyarázat hihetetlen lenne. Bizonyos vallási és erkölcsi fölfogások egész nagy emberi közösségek általános tulajdonságává tudták tenni az élet értéktelenségének vagy kisértékűségének meggyőződését, a mi nem lenne lehetséges, ha ennek a meggyőződésnek az emberi lélek eredendő összetételében nem lennének fejlesztető — természetesen vissza is fejleszhető — föltételei. Az embereket nemcsak arra kellett megtanítani, hogy túl ne becsüljék, hanem arra is, hogy le ne becsüljék az élet értékét.

«*Heves vita.*» Az olasz képviselőháznak a nyári szünet előtt tartott utolsó üléséről azt jelentette a római hivatalos távirat, hogy azon a kamara a kormány elnapoló javaslatát «*heves vita*» után elfogadta. Másnapra azután kiderült, hogy ebben a heves vitában egy egész sereg ember — megsebesült. Az olasz miniszterelnöknek a jobbkézét, a tengerészeti miniszternek a homlokát vérezték meg, a közoktatásügyi minisztert pedig a földről szedték föl, a hová nem pusztán az ellenzék argumentumainak a terhe alatt roskadt. Hogy az egyszerű képviselők közül hányan terültek el a parlamenti tanácskozásban, arról nem kaptunk statisztikát. A verekedés a parlamentekben nem újság többé. Épen a héten halt meg *Badeni* gróf, a ki osztrák miniszterelnök korában olyan csatákat látott a bécsi képviselőház-

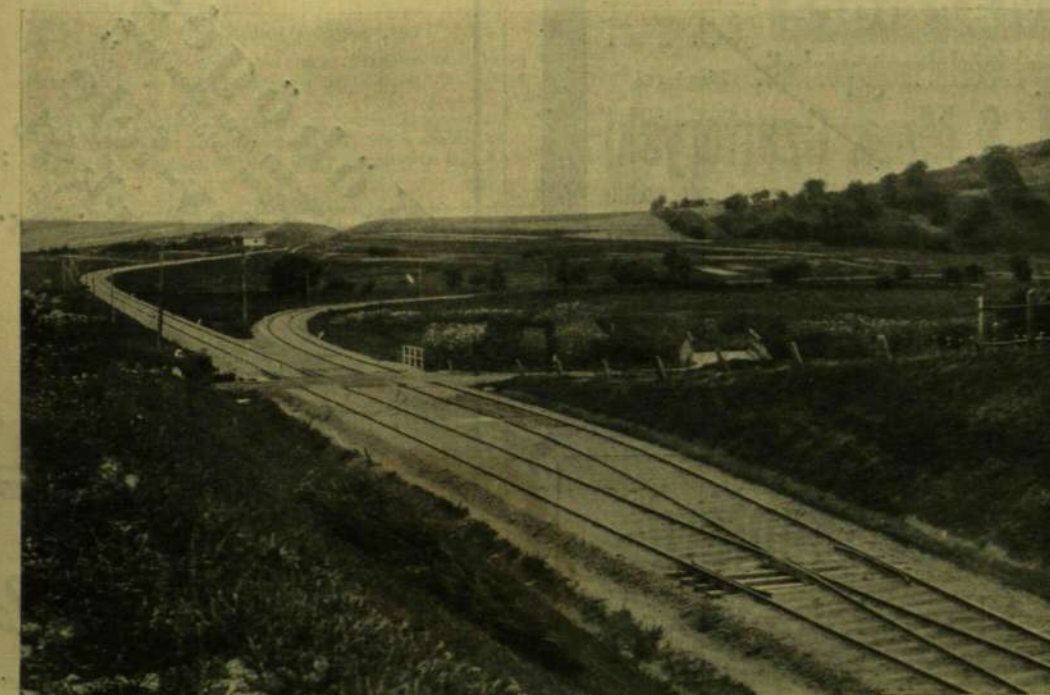

DRÉGELYPALÁNK VIDÉKÉN.

ban, a melyek az orosz-japán háború harczaival vetekedtek. A franciaia kamarában is épen a minapában esett meg egy kis csattanós tettelegesség, a melynek a franciaia pénzügyminiszter volt a szenvedő szereplője. A római parlamentben is volt már rá eset pár esztendővel ezelőtt is, hogy a törvényhozó urak az öklükre bízták az ellentétes vélemények egymással való közvetítését. A mi tehát a mostani dologban új és szokatlan, az nem maga az eset, hanem a — meghatározása. Idáig azt, ha a parlamentben véresre verték egymást meg a minisztereket, a törvényhozókat legenyesebb szóval is — skandalumnak neveztek. Most a római tudósítás egyszerűen: *heves vitának* minősíti. Ez kétségtelenül haladás a formák megfinomodásának irányában, mert ez a definíció, hogy: *heves vita* sokkal szelidebben, műveltebben hangzik ennél, de: *véres skandalum* vagy *botránys verekedés*. Hogy azért ennek a megcsiszolásnak kissé kétséges az értéke. Mert ha Rómában az ilyen jelenet már csak *heves vitának* számít, ugyan minek kell történnie az olasz parlamentben, a Monte Citorioán, mikor az olasz lapok például *viharos ülésről* adnak tudósítást? Hány miniszter marad akkor *halva* az ülésteremben?

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A hét szilvafa árnyában. *Szakra* finom és disztingvált tollalól egy szép kötet új novella jelent meg: tizenöt különféle formájú, tárgyú és hangú elbeszélés. Akármennyire különböző darabokból van is azonban összerakva a könyv, mégis egységes hatást tesz, mert egységre foglalja az írónak mind egyikben tükröződő világlátását, úgy, hogy az egyes novellák a kötet elolvasása után úgy tűnnek fel, mint megannyi egy s ugyanazon középpontból kiinduló sugár. Alapja ennek a fölfogásnak: haroz minden megcsontosodott előítélet, de különösen a családi előítéletek ellen, melyek nevében az öregebbek, a szülők, az ifjabbakat, a gyermekeket elnyomják. Ez a tárgya a kötet címét adó első novellának (*A hét szilvafa árnyában*), a melyben már-már kifejlik, nagy művésznővé érik egy falusi gentryleány, ósdi, korlátolt anyja rémületére, de mikor gazdag kérője jön, hiában ellenkezik, anyja kényszerítése győz rajta, cserben hagyja még az is, a ki szemét a szebb, tartalmasabb, értékesebb élet számára kinyitotta; le kell vetnie álmait oszilgóló szarványait. Teljes keserű erejével s mégis diszkrét, finom kézzel van ez a fölfogás kifejtve a *Grisaille* és *Az ösök* című novellában. Az elsőt egy gazdag gróf története van elmondva: beleszeretett egy nagyon csinos parasztleányba, el is akarta venni, de barátja ravaszul eltántorította tőle. Mert mi lenne velük, szomszédokkal, a kiknek nejei fogadni volnának kénytelenek a parasztfiúkat? A gróf únot, megtört emberkép hal meg negyvenéves korában, a leányt nyomorékká veri boszuálló régi szeretője, a gyereke — a gróf gyereke — újságot árul a Rákóczi-úton, — de mindenki így tartja helyesnek, mert az előítélet köde úgy befogja a szemeket, hogy nem látják meg, mily jogtalanul, mekkora kegyetlenség-gel ölték itt meg néhány jobb sorsra méltó életet. Az osztály-előítéletek ridegségét ritkán rajzolta nálunk valaki olyan bátor kézzel és mégis olyan írói eszközökkel, mint ebben a novellában *Szakra*. Az *ösök* vére szatira az ós-kultus ellen; a kamarás-utód előtt, a ki keservesen vívódik azzal, hogy elvegye-e az adótárnok szép kis leányát, mámoros álmában megjelennek az *ösök* és *ösnők* szellemei, valamennyi körül az egykori szeretőik sokszor ugyancsak rusztikus szellemei s ebben a vízióban meglátja az utód, mit ér az ősi faj tisztasága, mennyi plebejus-vér vegyült titokban a nyíltan oly nagyúri, gögős kék vérbe. Efféle a novellák túlnyomó része s valamennyi ott markolja meg a témat, a hol kell s úgy, hogy hatásos. A kitűnő írónőben a pompásan fejlett szatirikus hajlam mellett mindig volt egy jókora adag moralizálás; régebbi novelláiban ez néha kissé kirívóan, morálpredikáció-szerűen érvényesült, most azonban diszkrétül félrevonul a sorok mögé s legfeljebb egy-egy alaknak túlzott színezésében ütözködik ki. Ez pedig nagy fejlődés jele. Vannak azonban a társadalmi szatirikon kívül tiszta irodalmi, lírai témái is, ezek közt a *Későn* című igazságával, nemes asszonyi melancholiájával a kötet legerősebb és legzavartalanabb hatású darabja. Az asszony, a ki későn jut saját egyénisége öntudatára, későn fejjik ki teljes szépségében, későn ismeri meg a szerelmet, még a halottas ágyához is későn, a halál után érkezik szerelme, — mennyi ilyen mindenről lekéső emberi, különösen asszonyi alak él és pusztul el a világon! A ki szereti az okos, felvilágosult, írói kézzel ké-

A ROMHÁNYI ELÁGAZÁS DIÓSJENŐ MELLETT.

AZ ÚJ DUNA-IPOLYVÖLGYI VASÚT MEGNYITÁSA. — Jely Gyula félfotója.

szült asszonyi írásokat, annak igaz öröme telhetik Szikra új könyvében.

A «Budapesti Szemle» júliusi füzeté első helyén Wlassics Gyula írt tartalmas tanulmányt a német birodalom negyedik kancellárjáról, Bülowról, a ki most nagyon aktuális sokat vitatott bukása révén. Takáts Sándor folytatja Komáromi daltáka a XVI. században című történelmi cikksorozatát, egyikét azoknak az új adatokkal, a régi magyar katonai élet új megvilágításával nagyrészt képeknek, melyekkel a jeles szerző eddig is oly sikereket aratott. Hall Caine A főbíró című regénye Balla Mihály fordításában. A kalapács, Zempléni Árpád költői elbeszélései adják a füzet szépirodalmi olvasmányait. Gragger Róbert tanulmánya a magyar származású Beck Károlynak a német politikai költészetben elfoglalt helyéről, Lanson francziából fordított tanulmánya Voltaireről s a két magyar könyvet ismertető Értésítő rovattal zárják be a füzetet. A «Budapesti Szemle» júliusi Pál szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában minden hó elején jelen meg, előfizetési ára félévre 12 korona, egyes füzet ára 2 korona.

A középiskolai matematikai tanítás reformja. Az országos középiskolai tanár-egyesület a középiskolai matematikai tanítás előmozdítása céljából bizottságot alakított, melynek elnöke Beke Manó, jegyzője pedig Mikola Sándor. A bizottság főcélja az volt, hogy a matematikai tanítás ügyét, különösen az egész világon folyamatosan levő reformtörvények szemlélésén beható tanulmány tárgyává tegye. Két év alatt el is végezték a munkát, melynek eredménye az a tartalmas kötet, mely a fentebbi cím alatt Beke Manó és Mikola Sándor szerkesztésében megjelent. Tizenhét oldalas a matematikai tanítás különböző oldalairól néző tanulmány van benne, továbbá a hazai matematikai tanítási tervek fejlődését feltüntető bevezetés és a bizottság határozatairól és javaslatairól beszámoló jelentés.

Vergődés. Egy kis füzet vers, előszót Ignotus írt hozzá, szerzője pedig Bakti Gyula «ujsgárus». Vagyis: pesti nyelven szólva egy rikkancs versei vannak előtűnk. Ez is egyik jele annak, hogy a magyar főváros élete kezdi már a maga jellemző típusait kiforrni s ezek a típusok megnyilatkozást keresnek minden módon, a mely erre alkalmas. S a kis füzet nagyon érdekes is volna, ha a benne levő versek, bármi kezdetlegesen azt mondanák el, mit egy rikkancs-költőtől várnánk: az emberi érzésnek azokat a modulációit, melyek a budapesti utca fiának lelkén átszűrődnek, szóval ha

csakugyan a budapesti utca-gyerek belső életét tárjuk. Bakti Gyulában, sajnos, erre csak a törekvés van meg. A hiba úgy látszik ott van, hogy ő nemcsak árulja az újságokat, hanem el is olvassa s a mit bennük olvas, az az irodalom aztán megköti a gondolatát, idegenné teszi a szavát, úgy, hogy mikor magamagát akarja énekelni, akkor is csak másoknak a visszhangja. Ha a csak félig-meddig megemésztett olvasmányokat tökéletesen el tudná felejtetni, akkor talán érdekesebb verseket is tudna írni, mert kezdetleges stílusában nem egyszer lüktet valami, a mi kifejezésre jutni nem tud érzésnek látszik. Aligha ő az, a ki meg fogja csinálni a budapesti utca költészetét, de talán előfutárja annak, a ki egyszerre csak meg fogja szólaltatni a budapesti aszfalt lelkét. Ezért érdemes egy pillanatra megállani mellette, mint szimptomatikus jelenség mellett.

Két színdarab. A «Fővárosi Színházak műsora» című vállalatban, mely eddig megjelent 235 kötetében magában foglalja mindazt, a mi a legutóbbi évek színpadi életében fontos és érdekes, most két új füzet jelent meg. Az egyik Hauptmann Gerhard A bunda című tolvajkomédiáját, a másik Bíró Lajos Férfiak című drámai játékát tartalmazza. Mindkét színdarab színpadi hatásán kívül nem mindennapi irodalmi értékével is kiválik, a most letűnt színházi évad legjelentékenyebb darabjai közül valók s nagyon is érdemes velük színházi előadásuk után is foglalkozni.

Uj könyvek: A hét szilva árnyékában. Elbeszélések, írta Szikra. Budapest, Singer és Wolfner; ára 4 kor.

A középiskolai matematikai tanítás reformja. Az országos középiskolai tanár-egyesület matematikai reformbizottsága megbízásából szerkesztik Beke Manó és Mikola Sándor. Budapest, Franklin-Társulat; ára 5 korona.

Vergődés. Irta Bakti Gyula újságúr. Budapest; ára 50 fillér.

A bunda. Tolvajkomédia négy felvonásban, írta Hauptmann Gerhard, fordította Sebők Zsigmond. (Főv. Színházak Műsora 232-233. sz.) Budapest, Lampel-Wodianer részv. társ.; ára 60 fillér.

Férfiak. Drámai játék 3 felvonásban, írta Bíró Lajos. (Fővárosi Színházak Műsora 234-235. sz.) Budapest, Lampel-Wodianer részvénység; ára 60 fillér.

HALÁLOZÁSOK.

Eltunytak a közelebbi napokban: SZERLESZTI LAJOS volt 48-as honvéd 80 éves korában Budapesten. — BERZAR ANTAL törvényhatósági főállatorvos 53 éves korában Budafokon. — NAGY SÁNDOR a «Pécsi Napló» és a Pécsi Irodalmi és Könyvtudományi részvénytársaság igazgatója Rekauskelben. — SCHMITZ JÓZSEF pénzügyi fogalmazó, tartalékos honvédhadnagy 33 éves korában Borsod-Mezőkeresztesen. — GERBERT GUDÓ gyógyszerész, Hunyadvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 66 éves korában Déván. — KRISZTÓF RÓBERT Mária domonkos-rendi szerzetes, áldozópap 28 éves korában Budapesten. — IDŐS ROTTMAYER ISTVÁN nyugalmazott székesfővárosi mértékhatóság hivatali igazgató 67 éves korában Budapesten. — MATHIASZ PÉTER nyug. dályoki plébános 74 éves korában Zomborban. — DRAGOLVICH MIKLÓS kereskedő, görög egyházi főgondnok, 45 éves korában Kecskeméten. — JUHÁZS GYULA nagybirtokos, a gör. k. egyházi tanács tagja 68 éves korában Kecskeméten. — MOLNÁR FERENCZ fehérneműtisztító-intézet tulajdonos 43 éves korában Győrött. — Kis-sarló SARLAY KÁROLY megyei vándor-tanár 56 éves korában Komáromban. — MANZ FULÓP nyomdász 38 éves korában Budapesten.

ÖZV. SEHER-TOSS HERMÁNÉ szül. Sprachwitz Olga grófnő 82 éves korában szilvázsi Dobraubán. Az elhunytban Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagyi felesége édesanyját gyászolja. — TÓTH ISTVÁN szül. Babocsai Rozália 47 éves korában Szigetváron. — ÖZV. MÓRZS FERENCZ szül. andráshidi Stefanovics Ilona Pozsonyban. — PÁF ENDRE szül. bogáti Hajdu Klára 62 éves korában Karcagyon. — POROSZLÓI GABRIEL JESZÓ szül. nagybányai Horthy Paula 45 éves korában Budapesten. — MÁRKUS JÓZSEF szül. Haász Olga, Márkus József temesvári tázerfőhadnagy felesége, Haász József udvari tanácsos és neje, kamionkai Goriupp Emília leánya, 25 éves korában Budakeszin. — RÁCZ FÉLÉNÉ szül. Bozó Jolán 57 éves korában Budapesten. — ZÖLD KÁROLY szül. Nagy Lila 56 éves korában Toldalagon. — ÖZV. HACSAR IGNAZ szül. Lövinger Helmina 67 éves korában Budapesten. — ÖZV. DRACHOVICZ JÁNOS szül. Koflanovics Márta, a pápai arany érdemkereszt tulajdonosa 82 éves korában Kőröson. — ÖZV. HÓDI JÓZSEF szül. Kenéz Sára 84 éves korában Hódmezővásárhelyen. — LOBMEYER PAULA, Lobmayer Géza dr. és felesége szül. Knuth Paula négy éves leánykja Budapesten.

EGYVELEG.

*A modern és az indiánus nők. A modern kultúra tagadhatatlanul káros, degeneráló hatással van az ember testszervezetére. A gyermekszülések nagyobb része a kultur-népek legőbbségénél, sajnos, csak orvosi beavatkozással mehet végbe. Mily különbség van e tekintetben a modern és az indián nők között! A szabad természet e lakóiról érdekes adatokat a közöl Dr. Ménager, az északamerikai indián területnek egyik orvosa. Mikor éppen itt területen levő jesusita kollegiumban időzött, keresztesre hívták az egyik jesusita atyát. Az anya két napi utat tett meg lóháton s ezen útja alkalmával szülte gyermekét. A mint megkereszteltette, rögtön tovább folytatta lóháton nehéz útját. — Egy másik nő 18 km. utat tett meg lóháton közvetlen gyermekszülés előtt. Lovaglás közben megszülette gyermekét, s miután azt maga vitte megkereszteltetni, újból lóhátra ült s visszahajtott otthonába. — Az assibonidus asszonyok sohasem fekszenek le gyermekszülés után, hanem ép úgy folytatják munkájukat, mint azelőtt.

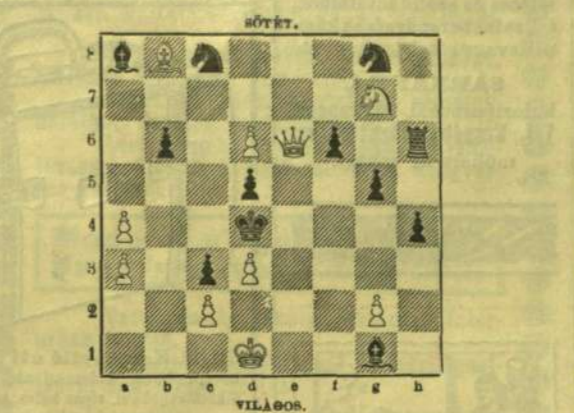
BELEGZÉS Világpatent. (D. R. P. 210, 225.) Pulmogen és a légzőszervek idült (krónikus) hurutjai ellen orvosiilag ajánlott kiválóan hasznos gyógyszer. A készület használatra készen zsebben hordható, ára 6 K. Kapható gyógyszerárakban és szaküzletekben, a hol nem volna, megküldi a Pulmogen-vállalat, Budapest, VII., Dohány-utca 7. sz. Prospektus díjtalanul.

Diana sósborszesz mint háziszer kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsöléses a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodrászüzletekben fejlődésére és borotválkozás után arcfeszítésére az urak használják. A fájdalmas azonnal csillapítja. Masszázásra általában minden háiban csakis Diana sósborszeszt használnak. Egy üveg 44 fillér. A Szent István tornyánál is magasabb az élvezet, mit az az étel nyújt, a mely a Kálmán-féle szab. Biborpaprikával van főzve. Árjegyzékét ingyen küld Kálmán József paprikagyárosnak Szeged, Dugonics-ter 16. A «Rops» biztonsgyi gyorsfőzőn a tűzveszély teljesen ki van zárva; a szesz belőle ki nem folyhat s amellet keveset fogyaszt. Kivitele tartós és szolid.

őnozott vasból van készítve. Ára 4 korona. Soha új dolog oly gyorsan nem vált népszerűvé, mint a «Rops» főző. Tették pedig azzá, nemcsak olcsó ára, hanem valóban kiváló előnye. Mindenütt kapható. Lásd hirdetését.

SAKKJÁTÉK.

2650. számú feladvány Gamage F.-től. (A «British Chess Federation» versenyn az I. díjat nyerte.)

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

- A 2626. sz. feladvány megfejtése Gamage F.-től. Világos. a. Sötét. 1. Ha3-b5 ... f6-g5 (a, b) 1. ... f6-f5 2. Ve8-g5 ... t. sz. 2. Ve3-e4 ... t. sz. 3. H-t matt. 3. H-t matt. b. c. 1. ... f6-e5 1. ... g8-h7 2. Ve8-d3 ... Ke6-d4 2. Ve3-d3 ... e4-d3 3. h7-g8 t matt. 3. Hg4-e3 t matt.

A 2627. sz. feladvány megfejtése Schuster Zsigmondtól. (E feladvány tévesen 2626 szám alatt jelent meg.)

Ezt a feladványt a «Vasárnapi Ujság»-ból átvette a legtekintélyesebb sakkorgánium, a «Deutsche Schachzeitung» is, amelynek a feladványrovattát Berger János, a világhírű feladvány-szerző szerkeszti. A rendkívül érdekes feladványunk ez a főtátele a szerző intenciója szerint: 1. Vc8, Kh5, 2. Be6. Azonban 2. ... Bg8-c6 meg lehet akadályozni a mattot. Erre a szerző utólag rájött és azért így alakította át a feladványt: Világos: Ka8; Vb3; Ba5 és e5; Fe6; He8; gyalog; f2, f7, g2 Sötét: Kc7; Vh2; Be6 és d5; Fe2 és f6; Hd6 és f5.

Most a megfejtés a következő: 1. Vc8 Kd8 2. Bd5 stb. — 1. ... Hx8 2. Ba7 t stb. — 1. ... Hx7 2. Bxd5 stb. (Fonyegés: 2. Ba7 t.)

Szerkesztői üzenetek.

Első lap. Egyike a legkedveltebbek kísérleteknek, melyek az utóbbi időben kezünk alá kerültek, — ez pedig már nagy szó. Dal. Megesalt egy lány. Önképzőkörben is lecsépülnek, nem hogy lapba való volna. Változatok. Csakugyan változatok: százaszor és ezer-szer megénekelte dolgoknak eredetiség nélküli változatai.

A rombolás. Tétova, zavaros romantika; nagyon sejtelmes, mystikus akarna lenni, pedig csak banális. A halál hívása. Nem bolygok a régi kertbe már. Igaza van, a magyar Parnassuszra csak protekcióval lehet feljutni, még pedig egy igen nagy ún. protekciójával, a kinek a neve: tehetség. Versei közül az elsőben van két-három elfogadható sor, de ez még nem elég bizonyított arra, hogy a bizonyos nagyról jó viszonyban van.

Zene. Mucius, a balog stb. Nem jó versek, de érdekesebbek nem egy közepes jónál, mert vívódást érzünk benne saját kifejezési módokkal, eredeti formákkal, a melyek még nem tudnak kialakulni. De hátha majd ennek is megjön az ideje.

KEPTALÁNY.

A 25-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Az igazság felemelt fejével szokott járni.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Selyem. Messaline - Radium - Luisine - Taffet. an Seidenfabrikt, Henneberg in Zürich.

Salvatorforrás. A Bór- és Lithion-tartalmu. kitűnő sikerrel használták vesébajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és kövszénynél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzőszervi hurutjainál. Húgyhajtó hatása! Vasmegest! Készen emészthető! Teljesen tiszta! Budapest, Kiráti Erzsébet L. utca.

PARK-CLUB SZAPPANT. Az előkelő hölgyek csak a CRÈME :: :: ILLAT :: :: POUDER :: :: használják. Főraktár BAYER ANTAL gyógyszer Budapest, Andrássy-út 84. sz. — Kapható szonfűlül: Kartschnaroff, — Lux, Nerdia, Molnár és Moser és Utasi utód drogeriákban.

3. Első szépségek három titka! Paradisia Anonyme Marmora. Egy kísérlet meggyőzheti. M. & Mme. Czartoryski. kozmetikai intézet, cs. és kir. főhercegi udv. szállító IV., Váci-utca 12. szám. BUDAPEST.

Steckenpferd-Liliomtejszappan. legenyhebb szappan :: a bőr részére ::

SVAICZI SELYEM A LEGJOBB. Kérjen mintákat ujdonságainkról feketeben, fehérben és színesben: Bolonna, Cachemire, Siantung, Duchesse, Crêpe de Chine, Côtelé, Messaline, Mousseline 25 cm. széles, méterenként K 1.20 és felebb ruháknak és blúzoknak stb., ugyancsak kímzett bluzok és ruhák hatsziban, szövetben, vászonban és selyemben. BARSZÓY és PÁR. Csakis szavatoltan szállít selyemszöveteket árusítunk közvetlen a magánvevőknek bérmentve és már elvámolva. SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 23. (Svaicz). Selyemszövet kivétel. — Királyi udv. szállító.

Köhögés és Réthy-féle czukorkát. Kétség és hurut ellen használd! Kapható. Ára 60 fillér.

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. Higiénikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszert gyengélkedők, vörsegyének és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. Kínáló sz. 6000-nál több orvosi vélemény. I. Serravallo, a. s. kir. udvari miniszter Trieste-Barcolá. Vásirohható a gyógyszerárakban álliteres utca 6. K 2.60, egész literes üvegekben K 4.50.

8 nap. Előkelőbb urak és hölgyek nem is tudnak mosakodni csak DIANA szappannal. EREDETI LEVELEK: Igen tisztelt Uram! Eddig még mindig alaposan becsapódtam a sokat hirdetett holmikkal, de az Ön Diana szappannal végtelenül meg vagyok elégedve. Alig egy hete, hogy használok s minden eszuya pattanásom eltűnt, sőt az orrom sem vörös azóta. Már számtalan szert kipróbáltam, de eredménytelenül. Múltán nevezhetik a Diana-szappant a szappanok királynak, mert tényleg csoda hatása van. Nem mulasztom el, hogy ezeket önnek is tudassam. Neuschattel Clarisse. Tisztelt Gyógyszerész ur! Műtán egyszerre elláttam magam Diana-crémnel, Diana-szappannal és Diana-puderral huzamosabb időre, ennatl nem lérek ugyan semmit, de szívesen írok Önnek néhány sorozon végtelenül kellemes változást. Mit az Ön bőrápoló szereinek köszönhetek. Tudja kedves Erényi ur, engem igazán egész boldoggá tett, mert valóságilag szgyeitem pár héttel azelőtt társaságba menni, olyan vörös volt az arcom és kezem tele volt s a bőröm pattanással, ma pedig minden elbizkosolyan vörös nélkül merem mondani, hogy kifogástalan szép a bőröm. Hazalias üdvözléteit küldi Mrs. Mary Smith. Elegendő ahhoz, hogy kezei bőféhérek, tiszták, simák, puhák s bársonyszerűek legyenek. A ki a DIANA szappant és DIANA krém hatását ismeri, az tudja jól, hogy ezek a legjobb. Kézfinomítók. EREDETI LEVELEK: Tisztelt Gyógyszerész ur! Nagyon szívesen venném, ha néhány sorral megnyugtana, hogy szállít-e Ön ide Abbázába Diana-specialitásokat, mert félek nagyon az utazásoktól s azt hiszem, Önnek is előnye, ha a vevők megmaradnak azon jó véleménynél, mint az Önök beszerzett Diana-szerek alkalmazása után bátran terjeszthetnek. Mindaddig remeknek bizonyult nálam és egész családomnál a Diana-crém és szappan, mióta ezeket a kellemes illatú szereket használjuk, nincs seplelés arczkőztünk. Várom sorait s vagyok tisztelője Dr. S. J.-né. PEDIG ARRÓL NEVEZTES, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-színű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak. Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill. Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill. Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill. Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill. Kapható egész Európában a gyógyszárakban, drogeriákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központól: ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5. (A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvéttel eszközöltek.)

Ha fáj a feje ne tévózzék, hanem használjon azonnal **Beretvás pastillát** mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — *Ar. 1 korona 20 fillér.* — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten.** * * * * * Orvosok által ajánlja. — Három dobozát ingyen postai szállítással.

EGYEDÜL LEGJOBB A KÁLMÁN FÉLE SZAB. BIBORPAPRIKA

MINDEN FÜSZER ÉS GSEMEGE ÜZLETBEN KAPHATÓ!
CSAK EREDETI CSOMAGOLÁST TESSÉK JOFGADNI!
KÉSZÍTI: **KÁLMÁN ELŐSE**
SZEGED DUGONICS-TÉR 16

1 KÉ DOBOZ 6 KOR
1/2 " " 3.30
1/4 " " 1.80

BUTOR
izlése és szolid kivitelben, teljes lakberendezések készpénz vagy részletre kapható

SARKANY I.
butoriparosnál, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. sz. műhely és raktár.

A „Titania” gyorsgömszögép
minden mosógép felülmúl, mert bármely konkurenciához tartozék (olyanokat is, melyek nagylármával és piaci reklámmal hirdettek);
hőfőhöz harmad annyi időben, mint azelőtt; a fehérneműt mindig el nem ért módon; megakarít 75% pénzt az OLCSO de jó.
Sok ezer áll izemben és ugyanannyi az elismerőlevél. Próbára is.

Titania - mángorló.
nagy- és kis- méretű, 2-3 keményfa-hengerrel, minden árfokozatban 33 K-46 fejű. Öt évi jótállás.

Titania-törőfacsaró.
elsőrendű paragonni hengerrel. Prospektusok, plakták és referenciák ingyen. Képzés-ök kerestetnek.

LOHR MÁRIA
Eselotti KRONFUSE

Catpko-, vegyszertári tisztító és festészet
Intézet. Gyar. VIII., Baross-utca 85.
Főüzletek: IV., Rákóczi-út 6. VI., Andrassy-út 48.
VIII., József-körút 2. IX., Calvin-tér 9. V. Haraszti-csod-utca 3. VI., Teréz-körút 39.

531. sz. **Ketténylő uti táska**, barna tehenbőr, kulccsal zárható, két tolvár, feneke ráncos, fronnyóval és lecsatoló szíjjakkal.
Hossza 48 53 60 65 70 cm.
Ára K 39.- 44.- 48.- 53.- 60.-

533. sz. **Puha kőzitáska**, barna tehenbőr, kulccsal zárható, két tolvár, feneke ráncos, ripszblés és belül egy oldalzseb.
Hossza 36 39 42 45 48 cm.
Ára K 19.- 20.- 21.- 22.- 24.-

ANGOL TÁSKA

526. sz. **Barna vagy fekete tehenbőr**, kulccsal zárható, sárgarézt-zár és áthajók, finom bélés és belül egy oldalzseb.
Hossza 40 45 50 55 60 65 70 cm.
Ára K 27.- 31.- 35.- 37.50 42.- 46.- 52.-
Angol táskák (ugyanolyan mint az 526. sz.), barna hat. nyitós vitorlavászonból, nikkelt zár- és áthajók.
Hossza 40 45 50 55 cm.
Ára K 16.- 18.- 20.- 22.-

Herkulesz-koffer, valódi orosz fourin-lemezből készült állvány, erős vitorlavászonnal bevona, oajfészték festve, a lécek mellett barna sárolkal, finom biztonsági zárok, erős bélelés bőrfőző, 50% súlymegtakarítás. **Urak részére egy betéttel.**

Hossza 80 90 100 110 cm.
Ára K 54.- 62.- 70.- 78.-

Hölgyek részére 2 betéttel és egy kalap-rekesz. Magasabb alak.
Hossza 90 100 110 cm.
Ára K 70.- 76.- 88.-

547. sz. **Angol ruhabőrönd**, finom disznóbőr, két fakszár-zár, belül egy betét, erős bélés.
Hossza 60 65 70 cm.
Ára K 47.- 50.- 52.-

548. sz. (Ugyanolyan forma, mint az 547. szám.) **Angol ruhabőrönd**, barna vitorlavászonnal bevona, valódi disznóbőrrel beszeve, finom zár, két zárvédő, belül egy betét, finom bélés.
Hossza 60 65 70 cm.
Ára K 24.50 25.50 26.50

Uti láda, hölgyek és urak részére, világos vízhatlan vitorlavászonnal bevona, erős bőrfőző és egy betét.
Hossza 80 90 100 110 cm.
Ára K 24.- 26.- 30.- 33.-

Kérem ezen árlapot (összehasonlítás céljából is) megőrizni és engem becses megrendelésükkel megtisztelni.

HELLER M. Utóda bőröndös-mester
Budapest, VII., Károly-körút 3. Sörgönczim: «BOROND» Budapest

BUTOR készpénzért és részletre. 3 szoba teljes berendezés 360 f. Ft., mely áll: 1 háló, ebédlő és szalonból, 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fill. bélyegekből.

NAGY IMRE lakberendezési vállalata, Budapest, Váci-körút 9. sz. (Szerecsen-u. sarok.)

OLBRICH L. szíjgyártó, nyerges és bőröndös
Bpest, VI., Teréz-körút 6.
Dús raktár lovagló-, hajtó-, vadász-, utazási és sport-cikkikben.
Alapítva 1875. Árjegyzék ingy.

DÁVID KÁROLY ÉS FIA
doboz-, papíraru- és szab. fémkapocs-gyára
Budapest, I., Mészáros-utca 58. sz.
Telefonszám 41-48. Sörgönczim: Cartonage.
Gézerőre berendezve.
A magyar kir. dohányjövődék szállítója.
::: Napi gyártás 150,000 doboz. :::

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros 11920
Os. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
Központi víz- és gőzfűtés, légzés- és vívmenetek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vínerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

LEICHENBERG GYÓGYHELY Stajerszág.
Klimatikus gyógyhely. Nyári üdülőhely.
Javalva van a légzőszervek idült hurutjai, izmájdnyok elhárgecsédés, tuberkulózis (csakis kezdő), vagy idült, elhárított stádiumban), tüdőgyuladást, asthmat, értelemszedés, szivbillentyűbaj), skrofulosis, hólyaghurut, köszvény és csúsztatalmak, nőbajok, idegbántalmak esetén és láthatározással. Tökéletes gyógyellátás minden indikáció esetén. **Világírás gyógyforrások.** Idény: május 15-től szeptember 30-ig. — Prospektusok küld és minden felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság.

„**lró angyal**” gramofon gépek és lemezek.
SCHMID NÖVÉREK-nél Budapest, IV., Kigyo-tér 1. sz. (Királyi.)
Világított-kedemények, kedvező lemezcserre főtétel. Ár-és lemezejegyzék ingyen és bérmentve.

ÉKSZEREK EZÜSTNEMŰEK
egyházi szerek, órák, angol, francia és kínai stílusú ékszerek gyártáron a legújabb angol rendszer szerint be-szereshetők
Sárga János ékszergyártó
Kölcsvárt. - Képes nagy árjegyzék ingy.

Fürdői és uti olvasmányok. MAGYAR KÖNYVTÁR
Szerkesztő RADÓ ANTAL.
Külföldi elbeszélők:

Amerikai elbeszélések. (Bret Harie, Mark Twain, Stockton) Ford. Szappanos A. (247. sz.)	30 f.
Berkelley: A kis márkás. Regény. Ford. Sándor Tivadar. (239. sz.)	30 f.
Bouquet Paul: Három elbeszélés. Ford. Hyevei Sándor. (33. sz.)	30 f.
Butti E. A.: Az erkösten. Elbeszélés. Ford. Tóth Béla. (48. sz.)	30 f.
Olasz elbeszélők tára. (Capuana, Castelnovo). Fordította Tóth Béla. (99. sz.)	30 f.
Collins Wilkie: Párba az erdőben. Ford. Mikos Lajos. (403. sz.)	30 f.
— A jslat. Ford. Mikos Lajos. (403. sz.)	36 f.
Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. (Detektív-történetek.) (189. 222. 273. 320. 417. 457. 510. és 523. sz.)	30 f.
— Egy-egy füzet	60 f.
— Az Agra kínosa. Ford. Mikos Lajos. (378-379. sz.)	30 f.
Coppée: Henriette. Ford. Bottlikné Tölgyessy M. (82. sz.)	30 f.
— Adós, fessz! Regény. Ford. Tóth Béla. (124. sz.)	30 f.
Csehov: Fabulá asszonyok és egyéb elbeszélések. Fordította Szabó E. (60. sz.)	30 f.
Daudet Alfonz: Az utolsó lelkőre és egyéb történetek. (A Contes du Lundi-ből). Ford. Marquis Géza. (438. sz.)	30 f.
De Amicis Edmondo: A bor és egyéb apróságok. Ford. Tóth B. (7. sz.)	30 f.
Dosztojevszkij: A játékos naplója. Regény. Fordította Szabó E. (169-170. sz.)	60 f.
Farina Salvatorre: Erősből a szerelmed. Regény. Fordította Tóth B. (110. sz.)	30 f.
Flaubert Gustave: Heródiás. Ford. Gábor Andor. (509. sz.)	30 f.
— Egy jó lélek. Ford. Gábor Andor. (518. sz.)	30 f.
France Anatole: Régi dolgok. Ford. Ambrus Zoltán. (140. sz.)	30 f.
— Gallo. Elbeszélés. Ford. Gábor Andor. (421. sz.)	30 f.
— A kymé énekes. Ford. Nyírny I. (330. sz.)	30 f.
— Crainquebille. — Potois. Ford. Gábor Andor. (390. sz.)	30 f.
— Elbeszélések. Ford. Molnár Ferencz. (313. sz.)	30 f.
Gorkij Maxim: Casira Makar és egyéb elbeszélések. Ford. Ambrózyos D. (252. sz.)	30 f.
— Malva. Ford. Yartin. (209. sz.)	30 f.
— Huszonhat és egy. Ford. Isák Márta. (290. sz.)	30 f.
— A tésdés. — A klmán és fia. — Dal a sólyomról. Ford. Ambrózyos Desz. (334. sz.)	30 f.
Habberton John: Helén laeska. Fordította Gábor A. (362-393. sz.)	60 f.
Kjelland: Elbeszélések. Norvégból fordította Ritók Emma. (92. sz.)	30 f.
Kipling Rudyard: Indiai történetek. I. és II. sorozat. Ford. Mikos L. és Marquis G. (96. és 164. sz.)	30 f.
— A Daungel könyve. 2 füzetben. Illusztrálva. Ford. Mikos Lajos. (149. 191. és 251. sz.)	30 f.
— Újabb Daungel-történetek. Ford. Bekési Gyula. (431. sz.)	30 f.
Lagerlöf Selma: Egy udvarház története. Svéd elbeszélés. (434-438. sz.)	60 f.
Lou Pierre: Tunó képek. Ford. Marquis G. (225. sz.)	30 f.
— Maupassant: Apró elbeszélések. Ford. Tóth B. (2. sz.)	30 f.
— Gyöngy kisasszony. Ford. Ambrus Zoltán. (403. sz.)	30 f.
— A kiserak. Ford. Tóth B. (487. sz.)	30 f.
Multatull: Szaidas és egyéb történetek. Ford. Gábor I. (213. sz.)	30 f.
Olasz elbeszélők tára: I.-II. sorozat. (Farina, Verga, Sersa, De Amicis.) Ford. Radó Antal és Tóth Béla. (13. és 90. sz.)	30 f.
— Egy-egy füzet	30 f.
Patapenko: Egy vén diák elbeszéléseiből. Orszábol ford. Ambrózyos D. (187. sz.)	30 f.

Tátra-Lomnicz
m. kir. kincstári gyógyfürdő és üdültelep.
Elsőrangú szállodák. Kitűnő konyha. Villamos világítás. Vízvezeték. Csatornázás. Gondozott park. Kényelmes sét utak. Bérelhető fogatok és autóbliok. Lóversenyek. Tennis. Golf. Galamb-lövészet. Vadászat. Halászat. Zene. Hangversenyek. Előadások.
Modern vizgyógyintézet. Nagy fedett uszocsarnok.
Vasutállomás. Posta. Távirat. Interurban telefon. Kimerítő prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál a fürdőigazgatóság
Gundel Károly igazgató.
Tátra-Lomnicz (Szepes m.)

Dermolin a legjobb bőrápító szepítő, ráncok és bőrkibék ellen.
Ára 1 kcs. 50 fill.
szappan hozzá 1 kor.
Haltó gyógytár Budapest, Arda-út 124.

Ha őszül a haja, ne használjon mást, mint a **„STELLA”-HAJVIZET**, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi őszgetőtől szer, mely a haj eredeti szinét adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétator-utca sarkán.

Akar-e szép lenni? Akkor ne használjon mást, mint a legjobb- elismert
Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot, a melytől rózsas, úde, salymas az szört nyer, eltűnteti a ráncokat, szepít, mőfoltot, pattanásokat, stb.
Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert a legkeményebb talajvizet is megpuhítja. Kiváló háztartás, szemgnyuladás, izadás és szőbüz ellen. A fogak fehérítés és épontartása tekintetében barmatos hatással bír. Mint univerzális háztartás gyermekápolásnál és háztartásban a legjobb lelkiismerettel ajánljuk.
Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
Rogátsy-féle borax-örém I. K. borax-szappan 80 f. borax-powder I K 20 f. borax-fogkrém 50 fillér.
ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája, Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 10. szám.

A jelenkor legkiválóbb bőrnómitó-találománya a **nyővényekből készült KRISTALIN** bőrfelület nem oxidál és nem szegítja, mint a szőrszennő. Ellenben fehérit, adórt és bizonyos mértékű változtatja. Kapható minden drogériában. Főhadágy 50 f. n. üvegdoboz 3 K szappan 1, powder I E. Főrakt. Bp. Baross-utca 91.

BLUZOK PRINCESSE RUHÁK
costum és pongyolák
FALUDI LÁSZLÓ Bpest, VI., Andrassy-út 48. Divalap ingyen!!

Rozsnyay Mátyas **chininezukorkája** itelou chiniből.
Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fimeai vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva
Láz ellen! Nem keserű!
Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.
Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátyas nevalírása olvasható. 11386
Rozsnyay Mátyas gyógyszeretára Arad, Szabadság-tér.

Fürdői és uti olvasmányok. MAGYAR KÖNYVTÁR
Szerkesztő RADÓ ANTAL.

Újabb magyar elbeszélők:

Ady Endre: Sápadi emberek és történetek (497. sz.)	30 f.
Ambrus Zoltán: Hajótörtek. 8 elbeszélés (50. sz.)	30 f.
— Aranyalakok. 7 elbeszélés. (204. sz.)	30 f.
— Berzsenyi báró és családja. Tollrajzok a mai Budapestről. I.-II. (284-285. sz.)	60 f.
— Kevélyek és lealázottak. (328. sz.)	30 f.
— Amor és a halálfej. Elbeszélés (340. sz.)	30 f.
Bárony István: Vadász-történetek. (28. sz.)	30 f.
— Szél a puska. Vadász-történetek. (217. sz.)	30 f.
Benedek Elek: Apró történetek. (238. sz.)	30 f.
Biró Lajos: Elbeszélések. (349. sz.)	30 f.
Bródy Sándor: Emberfejek. (197. sz.)	30 f.
— Az autóbli. Elbeszélés (409. sz.)	30 f.
Faltay Lucien: Egy tengerészlet naplójából. (342. sz.)	30 f.
Heltai Jenő: Gertie és egyéb elbeszélések. (248. sz.)	30 f.
— A Vénusz-bünyg és egyéb elbeszélések. (423. sz.)	30 f.
Hercegy Ferencz: Elbeszélések. (198. sz.)	30 f.
Hevesi József: Némanton. (407. sz.)	30 f.
Ignotus: Változatok a G híron. (292. sz.)	30 f.
— Olvasás közben. Jégzetek és megjegyzések. (331-334. sz.)	1 K 20 f.
Kabos Ede: A eszgeri kalapok és egyéb történetek. (67. sz.)	30 f.
F. Kalka Margit: Levelek a zárdából. — Nyár. (437. sz.)	30 f.
Kazár Emil: Elbeszélések. (206. sz.)	30 f.
Kemechey Jenő: Bodrogközi történetek. (281. sz.)	30 f.
Kenedi Géza: Három elbeszélés. (356. sz.)	30 f.
— Kriminális történetek. (129. sz.)	30 f.
Kóbor Tamás: Elbeszélések. (47. sz.)	30 f.
Kozma Andor: Vig elbeszélések. (347. sz.)	30 f.
Krúdy Gyula: Nyíri esend. Elbeszélések. (347. sz.)	30 f.
— Hét szilva. Elbeszélés. (301. sz.)	30 f.
Lengyel Laura: Tavasi mese. Elbeszélés. (353. sz.)	30 f.
Lőrinczy György: Bolyki Ábris válópóra és egyéb elbeszélések. (339. sz.)	30 f.
Lux Terkcs: Budapesti fotográfiák. (460. sz.)	30 f.
Mikszáth Kálmán: Homályos ügy. — A táborsereny halála. Két elbeszélés. (81. sz.)	30 f.
— A jó palócok. (223-224. sz.)	60 f.
— Szent Péter esernyője. (241-243. sz.)	1 K 20 f.
— A tót atyákkal. (277-278. sz.)	60 f.
— Prakovszky, a siket kovács. (304-303. sz.)	1 K 20 f.
— Az új Zrinovics. (333-336. sz.)	1 K 20 f.
— Beszterce ostroma. (373-376. sz.)	1 K 20 f.
— Csavilók. (401-402. sz.)	60 f.
— Egy választás Magyarországon. (400-411. sz.)	60 f.
— A demokráta. (419-420. sz.)	60 f.
— Ne oszkodj. Pista. (423-423. sz.)	60 f.
— A németek és egyéb elbeszélések. (429-430. sz.)	60 f.
— Kiserter Lublón. (431-432. sz.)	60 f.
Molnár Ferencz: Gyerekek. Hajtok. (433. sz.)	60 f.
— Pesti erkölcök. (344-345. sz.)	60 f.
Murrai Károly: Mese-mese. Humoros elbeszélések. (116. sz.)	30 f.
Sas Ede: Az én mandátumon. (478. sz.)	30 f.
Sipitusz: Humoreszok. (6. sz.)	30 f.
— Újabb humoreszok. (134. sz.)	30 f.
Szabóné Noglál Janka: Mára és egyéb történetek. (147. sz.)	30 f.
Szemere György: Mimi kontez és egyéb elbeszélések. (330. sz.)	30 f.
Szikra: Vadászat és egyéb elbeszélések. (339. sz.)	30 f.
Szini Gyula: Trübi és egyéb történetek. (483. sz.)	30 f.
Szomaházy István: Légyott hármban és egyéb történetek. (16. sz.)	30 f.
— Elhibázott élet és egyéb történetek. (296. sz.)	30 f.
— Kemény doktor karrierje. (445. sz.)	30 f.
Tábori Róbert: Különös történetek. (159. sz.)	30 f.
— Az élet folytatásában. (390-391. sz.)	30 f.
Tarcsai György: Dánk víziz Rómában. (184. sz.)	30 f.
Thury Zoltán: Urak és paraszok. (153. sz.)	30 f.
— Elbeszélések. (468. sz.)	30 f.

Minden füzet külön is kapható a kiadónál:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben és vasúti állomáson.

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA
 *** kelme-festő és vegytisztító gyára ***
 Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

Külföldi: Páris, Bécs, Gyűjtőtelepek:
 Budapest, Szeged. — Andrassy-út 50. szám.
 Alapítattott 1864. Lipót-körút 16. szám.
 Telefon 63-36. Rákóczi-utca 86. szám.
 Vidéki megbízások ponton- Rákóczi-út 78. szám.
 san teljesítettek. Váci-út 30. szám.
 Váci-utca 51. szám.

Ki az életét szereti, csak a

ROPS

biztonsági gyorsfőzőt használja.

Tűzveszély kizárva. Ha felborul, elalszik. Szesz ki nem folyhat. Szeszfogyasztásban igen takarékos. Tartós, szolid kivitelben. :: :: önzott vasból :: ::

ára Budapesten 4 kor.

Kapható minden jobb vasáru-üzletben Budapesten és vidéken. Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni. Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részvénytársaság
 Budapest, V., Váci-út 74-77.

Vegyi tisztítás, ruha- festés, gőzmosás
 oximú ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa. ▲▲▲▲▲

Páratlan és csodás hatású arczsépítő és finomító a Földes-léle
Margit-crème

férfi körökben használt készítmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögös szépit. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-póder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságát és kitűnő hatásait felelősséget vállal :: :: a készítő :: ::
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
 Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet
FOGAK és teljes fog-sorok szájpaddal nélkül.
 Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindenemő kaucuk fogazatok, melyeket a legjobb kivétel nem kell. A gyökörök eltávolítása, felfröszölés. Tartós porcelán- és arany-üvegművek. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jóállással. Vidéki 1 nap alatt kielégítetnek megvárhatják. — Mérsékelt árak.
Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI
 néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Lélt.)

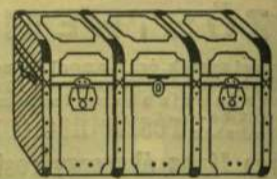

Tennis-raketek, sport-, utazási- és turista-czikkek

nagy választékban, a megszokott szolid árak mellett.

:: :: Legújabb sportárjegyzék megjelent. :: ::

Huzella M.

BUDAPEST, IV., Váci-utca 28.

Törvényileg védett
NŐI KALAP-BÖRÖND
 viaszmentes barna vitorlavászonnal bevont, 44-nyezetű komondyfa védő léccel, nickel sarokvédővel, nickel szárral és erős tehénbőr fogóval. 46 cm hosszú, 36 cm széles, 32 cm magas, 2 kalapnak 6 K
 51 e e 40 e e 36 e e 3 e e 8 e
 56 e e 46 e e 38 e e 4 e e 9 e

Törvényileg védett
COUPE-BÖRÖND
 viaszmentes barna vitorlavászonnal bevont, 4 fényezett keményfa védőléccel, nickel sarokvédőkkel, nickel szárral és erős tehénbőr fogóval. 60 cm hosszú, 39 cm széles, 21 cm magas 7 K
 65 e e 40 e e 22 e e 3 e e 8 e
 70 e e 42 e e 24 e e 9 e e 9 e
 Vidékre megrendelések után: vétel eszközletnek. ::
PAPEK JÓZSEF bőröndös és finom bőrúru készítő
 Budapest, VIII., Rákóczi-út 15. B. Árjegyzék bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. PÓMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JULIUS 25.

Szerkesztőségi iroda: IV. Roátnoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési Egész évre — 16 korona. A «Világkronika»-val Kioldó előfizetésekhez a postailag meg- Kioldó előfizetésekhez a postailag meg- határozott viteldij is esztolandó. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. feltételek Negyedévre — 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel több. Negyedévre — 4 korona.

PETŐFI SZÜLŐHÁZA.

A Z A Néhány kép, melyet e lapokon talál az olvasó, olyan helyet örökít meg, a hol ha személyesen keveset jártunk is, képeleiben megfordult majd mindegyikünk. A mikor olvastuk Petőfi költeményeit szüleiéről, gyermekkoráról, a mikor elindultunk vele élete viszontagságos útján, mindig eszünkbe jutott az apró, szalmafődeles kiskörösi ház, a honnan a költő elindult, hogy meghódítsa az egész országot, aztán az egész művelt világot.

... Szent a szalmakunyhók küszöbén! Mert itt születnek a nyakok, az ég

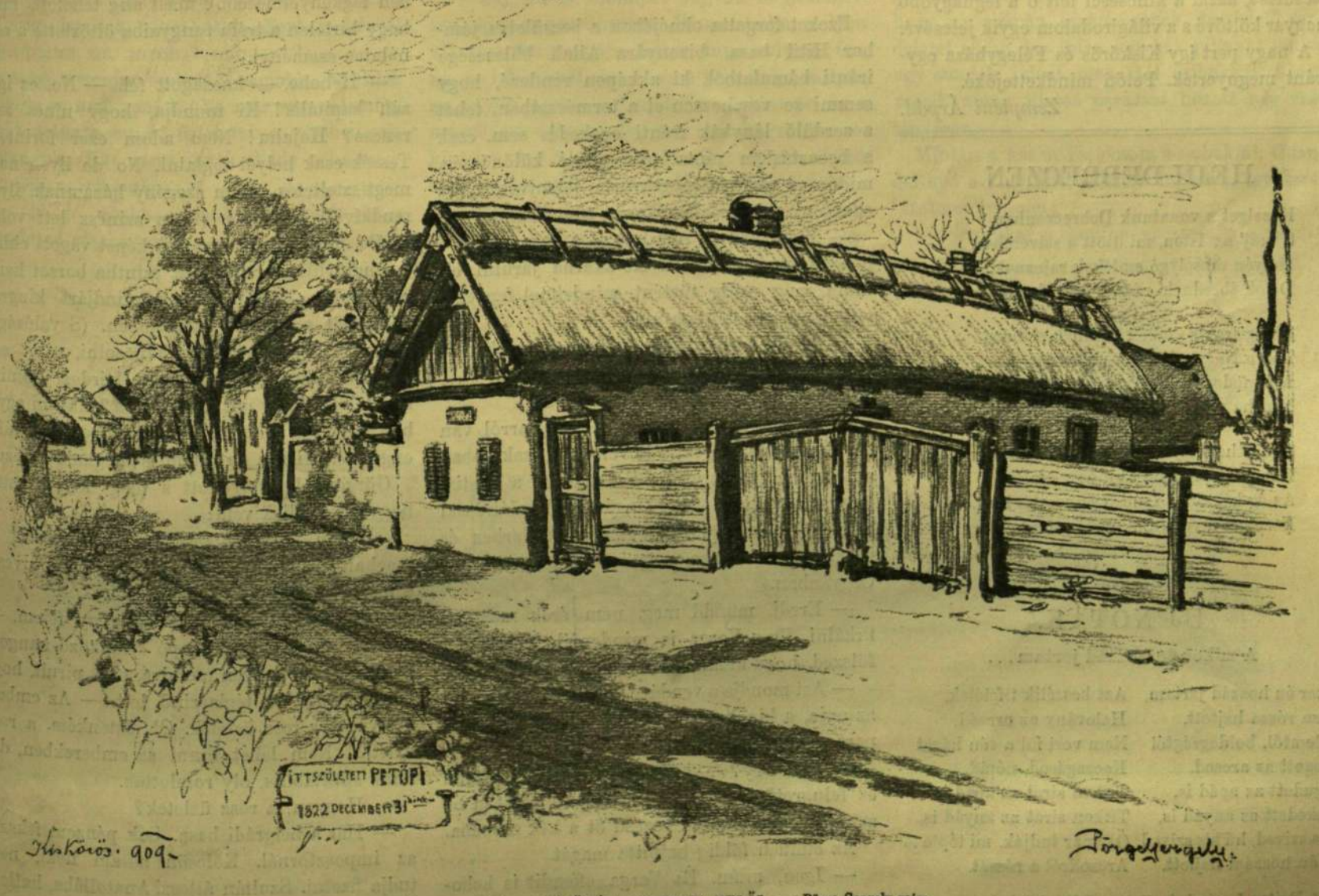
A megváltókat ide küldi le. Kunyhóból jó mind, a ki a Világnak szenteli magát...

Petőfinek e szavai ráillenek az ő szülőházára is.

Egyszerű szalmafődeles házban született ő is, a kiskörösi mészárosok fia. Azt a kemény tölgyfa-ágyat, melyen Petőfi az élők között megjelent, megőrizte a kegyelet s ma a Petőfi-ház legbecesebb ereklyéje. Czirfrázatlan, szilárd bútordarab. Középen állhatott valahol Petróvics István vándorlegénykori ládája is, melylyel fia, Petőfi is vándorolt később; híres debreczeni telét e lánán üldögélve verselte át,

mint Orlai közismert képe bizonyítja. Mi lehetett a kiskörösi ház többi bútora Petőfi születése évében, arra csak következtetni lehet. Alkalmasint tölgyfa-lóca a két utcai ablak között, az előtt nagy tölgyfa-asztal s a körül három-négy tölgyfa-szék. Ha vendégek jöttek, a kerek boglyakemenczét is körülülték nyájas téli estéken; főképp a vendégekkel jött gyerek-népség. Az ágy mellett rengő «gombos» bőlesőben sirdogált és aludt a kis Sándor.

A kiskörösi szalmafedélű ház adta Petőfi a magyar költészetnek. Pörge Gergely rajzait nézegetve, felvilán képzeletben a nevezetes új-év napja, a forgolódo komasszonyok, Martiny tisztelőndő, a ki Petőfi e napon a Sán-

PETŐFI KISKÖRÖSI SZÜLŐHÁZA AZ UTCZA FELŐL. — Pörge Gergely rajza.

MAIMANN H. JAKAB
 UTAZÁSI CIKKEK GYÁRTÁSA.
 BUDAPEST V. LIPÓT-KÖRÚT 27. TELEFON 67-01

UJDONSÁG! Papek-féle törv. védett **penz-tárca**
 erős zergebőrű. Előve: egy drb bőrből készíte. :: minden pénzem külön van, lapos és nem merőv. ::
 Urak részére 11 cm. hosszú, 7 1/2 cm. széles — 3 korona, hölgyek e 11 e e 6 1/2 e e 3 e e
 Vidékre 2 darab megrendelésnél portómentes küldés.
PAPEK JÓZSEF bőröndös és finom bőrúru készítő
 Budapest, VIII., Rákóczi-út 15. B. — Árjegyzék bérmentve.

A kebel fejlődése.

A művészet, melylyel szép kebel lehet elérni. Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt, a kik a **Pilules-Orientales**-t (keleti pilulákat) használják — jól ismert. Csak a belső kevelés fejt ki előnyös befolyást a kebel fejlődésére és erősítésére és ebben a tekintetben a **Pilules-Orientales** oly hímzőre tetek szert, a mely kizárja, hogy esetek más preparátumokkal, mint: puder, liszt stb. hasonló megkísérlettel szerrel összehasonlíthatni lehetne. Kivülől alkalmasított szerek, mint: balzsam, pomádé, frotirozás és mindennemű készülékek hatástalanoknak bizonyultak; a szükséges ingert elő nem idézték mert a kebel fejlődése egyes-egyedül a lápesejek különös belső funkciójából függ. A **Pilules-Orientales** használatát által, — ezeknek sajátos növényanyagok következtében, a melyet tartalmaznak, — ezen funkció csak annál erősebb lesz, erősebb vér kering a kebel környékén, a mely a kebel fejlődését és keménységét előmozdítja, az asszonyoknak pedig, hogy kebelük teltségét megszerzezzék, vagy visszazerezhessék. A **Pilules-Orientales** különös hatással vannak a kebel szép formájának előmozdítására és teljesen eltüntetik a váll- vagy nyak csontlógókat, melyek gresziózus teltséggel betakarítanak. 30 évi tapasztalásra támaszkodva kijelenthetjük, hogy ezen pilulák teljesen ártalmatlanok és hogy azokat az egészséges legesekélyebb vesélyeztetés nélkül lehet alkalmazni. Könnyű, diszkrét kezelés. Egy üvegcské használati utasítással 6 kor. 43 fill. franco; utánvételt 6 kor. 75 fill. **J. RATE**, gyógyszerész, 5 Passage Verdean, Paris. Utánzetektől megkímélendő, kérjünk határozottan francia bélyegzővel **Union des fabricants** ellátott dobozt. Budapesti raktár: Török József gyógyszerész Király-utca. Prágai raktár: Fr. Witek & Co., Wassergasse 19. :: ::

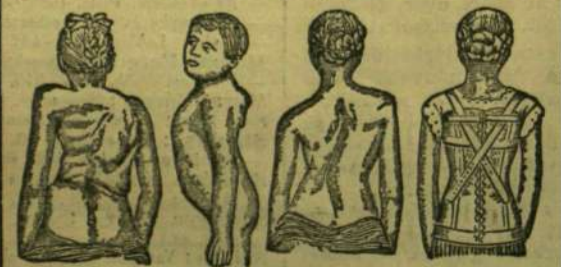
KWIZDA
 félé **FLUID**
 Kigyó-védjegy.
 Tisztító fluid.

Rég bevált aromatikussodórsóles az imak és ismek erősítésére és előzésére. Turisták, kerékparók, vadászok és lovasok által sikerrel használva elő- és utó-erősítéské nagyobb turák után.
 Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.00.
Kwizda-féle FLUID
 Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Forgatór:
Török József gyógyszerész-nél, Budapest, Király-utca 12. Andrassy-út 26. G

+ Soványság. +
 Szép tett alakot, gyönyörű kebel 6-8 hét alatt érhetni el a törv. védett **«Bateria»** nevű arany éremmel (Paris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903) kitüntetett orientális eróporum használatát által. 30 fontnyul bizas biztosítva. Ártalmatlan. Fel-tétlen realis, nem szedélges. Sok elismeréssel. Dob-v használati utasítással 2 márkán. Postautalványon v. utárvétél (portó külön) **Hygienisches Institut D. Franz Steiner & Co** Berlin 37, Königgrätzerstrasse 66. Budapesten kapható: Török Józsefnél, Király-u. 12.

Nincs többé elgörbült test!

Ha az én utól nem ért, a legismertebb orvosok által ajánlott Orthopád-támasztó fűzőmet használja. Mérsékes köny nyű és hygienikus! Vattázás nélkül elfűdi az egész elgörbültést. Ferdén növesre hajlandó iskolás gyermekeknek nélkülözhetetlen mentő- és öveszőke! 30 éve fennálló testgyógyászati műintézetemben a legkötelesebb technikai kivitelben és mérsékelt árak mellett készülnek, továbbá: egyeneslábú, járókésűlékek, műlábak és műkezdek, cs. és kir. szab. KELETI-féle sérvkötők, haskötők.
Uj! Gummi-görsérharisnyák varrat nélkül, valamint a betegpótlóhoz szükséges eszközök. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve
KELETI J. orvos-sebészeti műszerész és gummiárak-gyára :: ::
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

HOMOK — ARANY

A legjobb és legolcsóbb építőanyag a homokból cementtel vagy mészzel készült falazótelek, tetőcserep, járdák és padlólap stb. dr. Gaspary rendsz. szerint előállítva. Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban. A 228. számú ismertetősi broszúra ingyen. Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven. **Leipzig Cementindustrie, Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).**

